

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

ŠEŠTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1953 m. spalio/October 4 d.

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical

Nr. 20 (131)

ATLIKIME PAREIGA TEVYNEI

ATIDENKIME BOLŠEVIKŲ SMURTĄ

Kad visiškai atidengty pasauliui bolševikų smurtą ir melą, lietuvių tautos bičiulis, JAV Kongreso atstovas Charles J. Kersten liepos 27 d. pasiūlė Amerikos Kongresui rezoliuciją, išsakyti visas aplinkybes, kaip Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybės buvo okupuotos ir jėga įjungtos į Rusijos Sov. Soc. Respublikų Sąjungą, o taip pat Sov. Rusijos bolševikų elgseną su pabaltiečiais įjungimo metu ir po to. Rugsėjo 4 d. JAV Kongreso pirmininkas Joseph W. Martin paskelbė šią rezoliuciją (nr. 346) Amerikos Kongreso vienbalsiai priimtą ir paskyrimui šiam tyrinėjimui komisiją, pirmininkaujant tam, pačiam rezoliucijos autoriui Ch. J. Kersten.

Tai neišpasakytai didelis laimėjimas mūsų byloje dėl Tėvynės laisvės. Čia didelės pagarbos verti ir Amerikos lietuviai, tiek daug atydos ir rūpestio laiku sutelkę, šią rezoliuciją pravesti. Bet dar ne viskas. Dabar Ch. J. Kersten stiprios Amerikos lietuvių delegacijos lydimas, važinėja po Europos valstybes ir renka medžiagą JAV Kongresui pateikti apie Sov. Sąjungos elgseną Pabaltijo valstybėse.

Mūsų brolių likusio Tėvynėje buras yra užrištas, ten Mr. Ch. J. Kersten nenuvažiuos. Todėl mūsų laisvųjų pareigą šią kaltinamąją medžiagą pateikti. Šiuo reikalu yra gauti labai skubūs raginimai iš ALTo ir VLIKo Australijos lietuviams. Skubių įvykių išsiaiškinti š. m. rugsėjo mėn. 20 d. buvo susirinkę visų Adelaidės lietuviškų or-

ganizacijų atstovai pasitarimui ir prieita vieningos nuomonės visomis išgalėmis rinkti Pietų Australijos lietuvių taptę visą bolševikų Rusijos nusikaltimą medžiagą prieš mūsų Tautą. Tam reikalui išrinkta trijų asmenų komisija iš ALB Adelaidės Apylinkės, Karių Sąjungos "Ramovė" ir Teisininkų Draugijos pirmininkų, talkininkaujant visoms lietuviškomis organizacijoms ir pavieniams tautiečiams.

Broli Lietuvi, jei dar tau brangi Lietuvos laisvė, parašyk skubiai laisvutį ar pranešk žodžiu šios komisijos nariams, apie savo patirtį, kentėjimus, kalinimus, nužudymus, giminių, artimųjų ir pažįstamų deportacijas, Lietuvos įjungimo tragedijos duomenis, tikėjimo persekiojimus, kariuomenės išniekinimą, žodžiu, apie visą bolševikų siautėjimą Lietuvoje ir jų padarytą žalą pirmosios ir antrosios okupacijos metu. Pranešk bent savo adresą, komisija pasistengs Tamstą aplankyti ir turimus parodymus surašyti. Kam nors pageidaujant, liudininkų pavadėdus bus laikomos paslaptyje.

Tad į garbingą lietuvišką konkretų darbą už mūsų Tautos ir Valstybės laisvę.

Komisijos adresas: Post Box 1296L G.P.O. Adelaide, S. A.

Ch. J. Kersten Rezoliucijai Remti Komisija, Adelaidėje

Redakcijos pastaba: Šis atsišaukimas liečia ir visus kitus lietuvius, kurie šiuo reikalu susižino su vietos apylinkės valdyba ar atitinkama komisija.

LIETUVOS LIKIMAS SKAUDES-NIS UŽ LENKIJOS

JAV-se leidžiamas lenkų dienr. "Nowy Swiat", įvertindamas lietuvių kom. rašytojų ir lenkų rašytojų susitikimą Varšuvoje, pažymi, kad niekas negali atlyginti lietuviams už jų kančias, kurias jie turi kęsti nuo įjungimo į Sov. Sąjungą. Dar daugiau: "lyg padidinti abi tautos ištikusiai tragedijai, dvi kom. literatų grupės susirinko Lenkijos sostinėje, kai po 400 m. uni-jos, 130 metų pavergimo ir 20 metų kaimynystės Lietuva ir Lenkija vėl yra pavergtos, o jų tautines teritorijas pirmą kartą istorijoje skiria Prūsiose sudarytas rusų koridorius, gi abiejų kraštų politiniams ir kultūriniais interesams atstovauja Maskvos paskirti žmonės". Toliau laikraštis jau žinoma faktais paaiškina, kodėl Lietuvos likimas yra dar skaudesnis ir už Lenkijos.

GANDAI APIE BERIJOS PABĖGIMĄ

Užsienio spaudoje pasklido gandai, esą SSSR buvęs vidaus reikalų ministras Berija su keliais draugais pabėgęs ir slapstosi vienoje iš neutralių valstybių. Esą, per savo pasiuntinį jis prašas USA egzilio teisės, o užtai jis atidengs visas SSSR paslaptis atsakingiems USA asmenims.

REDAKCIJA DĖKOJA

Kultūrinėms bei visuomeninėms organizacijoms, bendradarbiams bei skaitytojams, sveikinusiems mus penkerių metų sukakties proga, nuoširdžiai dėkojame.

"Australijos Lietuvis" Redakcija

IVADAS Į R. EUROPOS IŠVADAVIMĄ

Gal nedaug kas tepastebėjo nedidelį, bet labai svarbų dalyką: JAV sutiko, kad pirmą turėtų sujungta Vokietija, o tik paskiau suvienyta visa Europa. O sujungus vokiečių žemes, kaip toliau pastebi savo vedamajame milijoninis amerikiečių žurnalas "Life", kaip logiška išvada — eis kitų pavergtų Europos kraštų išvadavimas. Faktiškai tai reiškia, kad

JAV, kurios ligi šiol tenkinosi karine defenzuva Europoje ir jos karinio pajėgumo stiprinimu, dabar jau perėina į ofenzivą.

Ofenzivą rodo ir visa eilė kitų reiški-nių. Kaip vokiečiai numato atgauti savo Rytų sritis, paaiškino po rinkimų kancl. Adenaueris amerikiečių žinių agentūroms: su laisvosios Lenkijos vyriausybe teks vokiečiams susitarti, kad jos būtų valdomos kaip vokiečių lenkų kondominiumas arba būtų pavestos Jungt. Tautų organizacijai. Šis Adenauerio pareiškimas sukėlė didelį susijaudinimą tarp Varšuvos lenkų komunistų. Tačiau kitų kraštų tremtinių politikai reiškia viltį, kad dabar bus jau konkrečiau ir tvirčiau einama prie pavergtųjų kraštų išlaisvinimo.

DU ATOMINIŲ BOMBŲ SPROGDINIMAI AUSTRALIJOJE

Spalio mėnesio pradžioje bus įvykdyti du atominių bombų sprogdinimai Pietų Australijoje, Woomeroš srityje. Sprogdinimus vykdė anglų mokslininkai, dalyvaujant tos srities Australijos specialistams. Dvi USA supertvirtovės su specialiais įrengimais tyrinėti atmosferinės sąlygas atskrido į Australiją. Joms saugoti pastatyta speciali sargyba, nes įrengimai laikomi didė-lėje paslaptyje.

LIKVIDUOTOS VISOS "LAISVĖS"

Iš Rytų Vokietijos ir kitų rusų okupuotų kraštų pranešama, kad visos "laisvės", kurios buvo paskelbtos ryšy su birželio mėnesį ir vėliau vykusiais streikais ir demonstracijomis prieš sovietinį režimą, jau panaikintos. Rytų Vokietijoje vėl vykdoma ūkių kolektyvizacija, "buožės" tremiami į Sibirą, o darbininkai reikalaujami už tą patį atlyginimą dirbti daugiau.

Atbėgę iš Rytų zonos vokiečiai, pasakoja, kad visoje Rytų zonoje trūksta maisto. Žadėtus rusų maistas taip ir neatvažiuo...

ATTLEE ABEJOJA PASAULIO TAIKA

Anglijos Darbo Partijos lyderis Mr. Attlee savo kalboje pareiškė, jog pralinks keturiems mėnesiams nuo garsios min. pirm. Mr. Churchillio kalbos, kurioje jis siūlė daryti bolševikams nuolaidų, pasaulio taikos perspektyvos nieku nepagerėjo. Jis kritikavo JAV-bių politiką, kuri, jo nuomone, atmetanti kiekvieną pastangą sustiprinti taiką, jeigu ta pastanga neatitinka JAV-bių pažiūrų. Taip pat griežtai pasisakė prieš Pietų Korėjos prezidento kalbas, kurios, jo nuomone, griau-na taikos pagrindus.

Pagalau jis siūlė Komunistų Kiniją priimti į Jungtines Tautas.

STALINO SUNUS VERGŲ STOVYKLOJE

Amerikos Balsas rugs. 16 paskelbė žinią, kad

Stailno sūnus gen. Vasilij Stalinas, apie kurį visai neminima per šiemetinių raud. aviacijos parodą, iš tikro yra kalinamas vienoje darbo vergų stovykloje.

Jis ir anksčiau buvo žinomas kaip didelis Malenkovo priešin.

PASIRASYTAS GYNYBOS PAKTAS TARP USA IR ISPANIJOS

Rugsėjo 26 dieną tarp JAV-bių ir Ispanijos pasirašytas gynybos paktas. Pagal šį paktą JAV-bės turi teisės Ispanijos teritorijoje įkurti karo bazes, o taip pat modernizuoti ir aprūpinti USA ginklais Ispanijos kariuomenę.

JAV-bės paskyrė Ispanijai 226 milijonus dolerių karinei ir ekonominei pagalbai. Ispanijos kariuomenės šiuo metu skaičiuojama apie 30 divizijų.

Labai nepalankiai šį susitarimą sutiko Maskva. "Pravda" rašo, kad tuo būdu Ispanija įtraukiama į USA karinį bloką, o raudonosios armijos laikraštis "Raudonoji Žvaigždė" rašo, kad tuo susitarimu nepaprastai sustiprinama JAV-bių pozicija rytinėje Viduržemio jūros dalyje ir Atlante.

Kerstenas Europoje

JAV atstovų rūmų narys Ch. J. Kerstenas su savo palydovais lankėsi Italijoje, Šveicarijoje, Berlyne. Rugsėjo 20-21 d.d. lankėsi Bonnoje ir Amerikiečių Aukštojo Komisarų Vokietijai įstaigoje. Į Boną išvyko VLIKO ir VT vadovybė su atitinkamais tarnybų valdytojais, taip pat Vokietijos krašto valdybos pirmininkas Pr. Zundė ir estų bei latvių laisvinimo veiksmų atstovai.

Lietuviai visur Kersteną sutinka su dideliu nuosirdumu ir dėkingumu. Jo žygiais rodo gyvą susidomėjimą ne tik Amerikos lietuvių su ALT ir LLK bet ir kitų bolševikų pavergtųjų tautų laisvinimo veiksniai. Vokiečių spauda jo žygiams taip pat skiria daug dėmesio.

MOSADEKAS BUS VIEŠAI PAKARTAS

Buvęs Persijos ministeris pirmininkas ir faktinis diktatorius dr. Mosadeqas karo teismo nuteistas mirties bausme pakariant. Bausmė bus įvykdyta viešai. Mosadeqas pripažintas kaltu ruošęs Persijos išdavimą Sovietų Rusijai. Teisme nustatyta, kad Rusija būtų įkūrusi karines bazes prie pat Persijos įlankos (Indijos vandenynė), jeigu Mosadeqas būtų įvykdęs savo planus.

1.600.000 "AUKŲ" NEW YORKE

Civilinės Gynybos Tarnyba pravedė inscenizuotą New Yoko puolimą atominėmis bombomis. Teorėtiškai apskaičiuota, kad "žuvo" apie 1.600.000 žmonių. Atrodo, kad teoretinis apskaičiavimas nedaug kuo skirtųsi nuo tikrojo, jeigu toks užpuolimas tikrai įvyktų.

SOVIETŲ LAKUNAS ATSKRIDO Į SEOULĮ

Vienas rusų lakūnas nusileido Seoulio (Pietų Korėjos) aerodrome, atgabendamas naujausio tipo rusų MIG 15 naikintoją. Rusas lakūnas, pagal anksčiau paskelbtas sąlygas, turi gauti 100.000 dolerių premiją. Lakūno pavardė neskelbiama, gi pats lėktuvas, ištyrus jį ekspertams, pasiūlytas rusams atsiimti.

Vienas lenkų lakūnas, kuris bandė pabėgti Baltijos jūros srityje, buvo šešių rusų naikintojų užpultas ir nu-muštas į jūrą.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS PIETŲ AUSTRALIJOJE

Rugsėjo 23 dieną Adelaidėj ir apylinkėse buvo jaučiamas lengvas žemės drebėjimas. Nors šiaip jau tas drebėjimas nebuvo net pastebėtas, tačiau mačiusiųjų tvirtinama, kad aukštų namų kamainai kiek susvyravo, o seismografo stotis užregistravo lengvą žemės drebėjimą. Jokių nuostolių nepadarėta.

SEPTINTOJI VALSTYBĖ AUSTRALIJOJE

Šiuo metu Australijos Federaciją sudaro 6 valstybės ir viena teritorija, Northern Territory, kurią administruoja Pietų Australijos valstybė. Dabar projektuojama Northern Territory paskelbti atskira valstybe su sostine Darwine.

ŽIAURI ŽMOGŽUDYSTĖ SYDNĖJUJE

Rugsėjo 26 dienos naktį Sydnėjaus priemiestyje Yarra Bay rasta išžudyta norvegų imigranto šeima: vyras, žmona ir 5 metų sūnus. Policija ėmė gaudyti vieną įtariamą asmenį, kuris sekančią dieną rastas nusizudęs: automobilis atsitrengė į medį ir užsimušė. Žmogžudys taip pat buvo norvegas, palikęs žmoną ukrainietę. Žmogžudystės motyvai liko neišaiškinti.

DAUG ŽMONIŲ AUKŲ JAPONIJOJE

Japoniją nusiautė baisus taifūnas, kurio metu žuvo 115 žmonių, dingo be žinios (greičiausia taip pat žuvo) 288 ir sužeista 259 asmenys. Materialiniai nuostoliai taip pat labai dideli. Daug kaimų ir miestų užtvindyti ir sugriauti.

Japoniją gana dažnai paliečia gamtos katastrofos: žemės drebėjimai arba liūtys su nepaprastomis audromis.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei metų 26/0, atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati. Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0; už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojaus, sveikinimai ir pan. 10/0. Adresas: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Tel. LU 5827

THE AUSTRALIAN LITHUANIAN
The first Lithuanian Periodical in Australia
Publisher: Jurgis Glušauskas

Printed and published by Australijos Lietuvis Publishing Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Phone LU 5827

BAIGIAMA SUSITARTI DĖL SUECO KANALO

Oficialiai pranešama, kad Britų ir Egipto atstovai baigia susitarti dėl Sueco kanalo administravimo ir apsaugos. Pagal šį susitarimą britų karinės pajėgos bus atitrauktos iš kanalo zonos ir apsaugą perims Egipto kariuomenė. Britų techninis personalas apie 4.000 žmonių, dar pasilikty dirbti 3 metus, vėliau būtų keičiamas egiptiečiais. Tačiau jeigu kuriai nors Arabų Lygos valstybei grėstų pavojus būti užpultai kitos valstybės, tai jungtinės karo jėgos gali užimti bazes pagal kanalo zoną.

NUŽUDYTI DU BENDROVĖS DIREKTORIAI

Rugsėjo 28 dienos vakare Perthė nužudyti du vienos bendrovės direktoriai. Buvo pastebėtas žmogus, išėjęs iš bendrovės kontoros, nešinas šautuvu. Žmogžudys pabėgo automobilyje. Policija daro visas pastangas žmogžudį sugauti.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS N. ZELANDIJOJE

Rugsėjo 29 dieną visą N. Zelandiją apėmė stiprus žemės drebėjimas, sukeldamas žmonėse didelę paniką. Wellingtone ir kitose vietovėse apgriauta daug pastatų ir padaryta kitokių materialinių nuostolių. Aukų nėra. Toks stiprus žemės drebėjimas N. Zelandijoje buvo prieš 11 metų.

JAV-bėse

DIDELĖ ORO KATASTROFA

Rugsėjo 28 dieną netoli Louisville, Kentucky valstijoje užsidėgė ir nukrito lėktuvas.

21 asmuo buvo užmuštas ir 21 sužeistas.

DIDĖJA ĮTAMPA KINIJOJOS NACIONALISTŲ UŽIMTOSE SALOSE

Kinijos nacionalistų žinių agentūra "The World News" praneša, kad nacionalistų užimtos salose kyla įtampa ryšium su vis dažniau pasitaikančiais pranešimais, kad kom. Kinija rengiasi okupuoti šias nacionalistų bazes.

SPECIALUS BOMBONEŠIS H-BOMBOMS GABENTI

JAV-bių oro pajėgų sekret. Mr. Talbott pranešė, kad JAV-bės padidin-siančios B-52 Stratforto bombonešių gamybą. Šitie lėktuvai galės gabenti hydrogenines bombas, pasiekdami didelius tolius.

MANEVRAI VIDURŽEMIO JUROJE

Anglų, amerikiečių, italų, graikų ir turkų oro ir jūrų karo pajėgos dalyvaus NATO manevruose Viduržemio jūroje, kurie prasidės spalio 1 dieną. Jungtiniai karo daliniai "gins" Sicili-ją.

VEDYBINIS SKELBIMAS

Jieškau gyvenimo draugės 20-29 m. amž. 160-170 cm. ūgio, nevedusios.

Neturiu namo, nei automobilio. Esu 30 m. amžiaus, 170 cm. ūgio, gero būdo. Atsakysiu tik į rimtus laiškus. Su pirmu laišku foto/būtinai.

Nesusingarus laiška bus gražinami.

Rašyti: S. V. E. Vytas, 6 Acland Street, St. Kilda, Melbourne, Vic.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas —

VISOMS PLB KRAŠTŲ VALDYBOMS

Lietuvos okupacijos tyrinėjimų reikalu V. TARYBOS pirmininkas ir LIETUVYBEI IŠLAIKYTI TARNYBOS valdytojas K. Žalkauskas išleido visoms PLB Kraštų Valdyboms bendrąją, kuriuo prašoma labai skubiai surinkti Kersteno komisijai reikalingus įrodymus. Minimame bendraraštyje skelbiama:

"Kaip žinoma, neseniai JAV parlamento priėmė Kersteno rezoliuciją, kuria kongresas nutarė ištirti Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių užgrobinimą. Kongresas jau yra paskyręs specialią iš 7 savo narių komisiją su Kerstenu priešakyje, kuri turės prarasti tyrinėjimus. Šitos parlamento žygis turi labai didelę reikšmę Lietuvos laisvinimo darbui. Kalbamoji komisija savo tikslą pasieks tik tada, kai jai pavyks surinkti reikiamą medžiagą — liudininkų parodymus ir dokumentus. Tą medžiagą galime ir turime pristatyti pirmoje eilėje mes, lietuviai. Tad kas gyvas, kam brangi Lietuva ir jos laisvė, kuo skubiausiai turime imtis tos medžiagos rinkimo darbo.

Artimiausias ir svarbiausias Kersteno taktinis yra Amerikos Lietuvių Taryba (ALT), kuri vadovauja šiam darbu JAV-se Visur kitur šio darbo suorganizavimas tenka VLIKui, kurį jis tikisi atlikti, glaudžiai bendradarbiaudamas su PLB Kraštų Valdybomis.

Tad, kreipdamiesi į Kraštų Valdybas, prašome

labai skubiai surinkti:

a) dokumentacinę medžiagą, b) svarbiausius ir rimčiausius liudininkus, kurie galėtų nušviesti ir įrodyti bolševikų darbus Lietuvoje:

1) Lietuvos užgrobinimo būdas ir metodai.

2) Prievariniai rinkimai į vadinajamą "liaudies seimą".

3) Žmonių išvežimai iš Lietuvos į Rusiją ir apskritai tautos naikinimas — genocidas.

4) Lietuvos gyvenimo — valstybinio, kultūrinio, ekonominio — griovimas:

- asmens nužmoginimas,
- mokyklos laisvės panaikinimas,
- šeimos griovimas,
- vaikų nustatymas prieš tėvus,
- tikėjimo persekiojimas ir t.t.

Žodžiu, reikia nušviesti visą bolševikų siautėjimą Lietuvoje ir jų padarytą mūsų valstybei bei tautai žalą pirmosios ir antrosios bolševikinės okupacijos metu.

Žinios iš dabartinio Lietuvos gyvenimo ir kaip gyvena bolševikų okupacijoje žmogus yra ypatingai vertingos.

Kersteno komisija iš mūsų pateiktų žinių turi susidaryti ryškų ir pilną vaizdą, ką bolševikai padarė Lietuvoje su valstybe, tauta, žmogumi ir jo medžiaginiu, kultūriniu ir dvasiniu per amžius telktu lobiu. Svarbiausi yra tie liudininkai, kurie pasakoją įvykių yra matę savo akimis. Teikiamaoji medžiaga privalo būti faktų, o ne bendrinio pobūdžio.

Pirmoje eilėje Kraštų Valdybos prašomos pateikti liudininkų sąrašus, paduodant jų tikslų adresą ir pažymint, ką liudininkas galėtų parodyti. Kadangi

komisija darbą pradeda spalio 1 d., pageidaujama, kad iki to laiko būtų liudininkų ir turimos dokumentacijos sąrašus Kraštų Valdybos pristatytų ALTai šiuo adresu:

Lithuanian American Council,
1739 So. Halsted Str., CHICAGO
8, III USA.

Tai bus pirmoji darbo dalis. Atlikus šį darbą, prašoma pradėti surašinėti pačius liudininkų parodymus. Aiškiai ir deklaratyviai žinomas faktus parašo liudininkas, nurodymas įvykių datą, vietą, dalyvius ir t.t. ir t.t. Surašytus nurodymus pasirašo pats liudininkas, o jo parašą patvirtina savivaldybinė įstaiga: notaras, policija, burmistras ir pan. Ypatingais atvejais galima pasitenkinti bendruomenės apylinkės pirmininko ar seniūno patvirtinimu. Darbo suorganizavimo būdas paliekamas pačioms Kraštų Valdyboms. Atliktų darbų apyskaita prašoma tuoj pat siųsti Vykd. Kraštų Tarybai (14b) Reutlingen, Ledestr. 94.

Šia proga primename, kad komisijos darbo laikas yra neilgas. Padarykite visa, nesigailėdami nei savęs, nei laiko, kad lietuvių turimoji medžiaga laiku pasiektų komisiją. Tas darbas yra egzaminas, kuris parodys, kiek mes esame pasiryžę patarnauti Tėvynės reikalams".

ARGENTINA

* Pabaltiečių memorandumą J. Tautoms ALB redakcija multiplikavo ir išsiuntinėjo vietinei spaudai.

* Argentinoje pagerbtas pramonininkas Vl. Urbietis, baigęs statyti naują fabriką Mercedes mieste, prie Buenos Aires. Jis praskynė naujus kelius veržeklių gamyboje. Personalo vadovybėje yra ir keliolika lietuvių.

J. A. VALSTYBĖS

* Buv. VLIKo nariui ir Tautos Fondo valdytojui K. Bielinui rugsėjo 26 d. sueina 70 m. Jis yra didžiojo knygnešio sūnus ir Lietuvos laisvės kovų veteranas. Šalia prof. J. Kaminsko ir Dr. P. Grigaičio, — pats žymusis Lietuvos socialistų vadas. Pačiu kritiškoju metu yra vadovavęs VLIKo prezidentui, — šiuo metu dirba, kaip jo narys, Lietuvos Laisvės Komitete. Ypač daug domisi Lietuvos sienų problemomis ir yra gerai susipažinęs su įvairiais emigrantų, ypačiai rusų, sąjūdžiais.

* Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje buvo suaukusi Čikagoje metinį suvažiavimą. Vykd. Tarybos ir savo vardu pasveikino VT pirm. K. Žalkauskas. Suvažiavime išklausa apyskaitų ir pranešimų, taip pat išrinkta nauja vadovybė. Iš lietuvių mokslininkų svarbiausių darbų pažymėtini: Lit. Instituto sukūrimas ir išplėtimas, Liet. Enciklopedijos redagavimas ir kt. Enciklopedija leidžiama veik tokio pat didumo, kaip Lietuvoje. Prenumeratorių turi jau apie 3.000. Tuo tarpu, kai okup. Lietuvoje mokslininkai verčiami visokiais būdais išniekinti Lietuvos praeitį ir klostoti jos faktus, laisvajame pasaulyje esą lietuviai mokslininkai stengiasi kurti tikrąsias mokslines vertybes.

* Apie rugsėjo 8 d. reikšmę per A. Balsą kalbą pasakė Vasario 16 d. akto signataras prof. M. Biržiška, palygindamas ją su Nepriklausomybės švente Vasario 16 d. ir St. Seimo — gegužės 15 d. Rugsėjo 8-jį yra vytautinė šventė,

kai pats imperatorius Zigmantas buvo pripažinęs Vytautui teisę į karaliaus vainiką. Ji mums išamonią žiląją senovę, didingus mūsų praeities laikus. Šios garsios lietuvių praeities neužtemdys jokie okupantų skalenimai.

* Valdžia davė sviesto už 29.885 dol. JAV vyriausybė paskyrė BALFui 43.000 sv. sviesto, kurio urmo kaina yra 29.885 dol., kad padalintų lietuviams Vokietijoje, Austrijoje ir Italijoje. Liepos mėn. BALFas gavo pieno miltelių 53.000 svarų už 9.010 dol. Be to, rugpjūčio mėn. BALFas drauge su Kanados Liet. Šalpos Fondu pirkė ir išsiuntė į Vokietiją 30.000 sv. cukraus.

PRANCUZIJA

* Smulk. E. Kuprevičiūtė, aplankiusi muzikos festivalį Austrijoje, Salzburge, nuvyko į Paryžių, kur grieš radiofone. Artimiausiu laiku žada aplankyti JAV-bes.

ŠVEICARIJA

* LB pirm. inž. J. Stankus spalio pradžioje emigruoja į JAV-bes. Savo energija jis yra daug prisidėjęs prie lietuvių Vokietijoje šelpimo. Šiemet vasaros metu Šveicarijoje atostogavo 82 lietuvių vaikai. Prie jų globos žymiai prisidėjo Šveicarijos Raud. Kryžius. Ir JAV-se inž. J. Stankus žada energingai įsijungti į savo tautiečių Vokietijoje šalpos darbą.

VOKIETIJA

* Į Vokietijos krašto valdybos naują rev. komisiją išrinkti E. Žilius, Petkevičius ir Dr. Damijonaitis, į garbės teismą — prof. A. Rukša, J. Ramelis ir St. Vyckintas.

* Vasario 16 gimnazijos naujų rūmų remontas eina visu sparčiu. Pagrindinį remontą norima baigti iki rugsėjo 15 d. ir spalio 1 d. pradėti naujusius mokslo metus. Gimnazijoje pradeda dirbti ir kai kurie nauji mokytojai. D. Britanijoje viešėjusios mokinės buvo gražiai sutiktos ir priimtose.

Paskutiniame PLB Vokietijos krašto tarybos suvažiavime sudaryta lietuvių gimnazijos kuratorija,

kuri nuo šiol ir tvarkys visus gimnazijos reikalus. Pagal priimtą statutą į kuratoriją įeis šie atstovai: 1). PLB, 2). PLB Vokietijos krašto valdybos, 3). BALFO, 4). katalikų sielovadžio atstovas, 5). evangelikų sielovadžio, 6). lietuvių gimnazijos direktorius, kartu ir mokytojų personalo atstovas, 7). tėvų komiteto atstovas.

PIRMASIS LIETUVIŲ SUVAŽIAVIMAS KOLUMBIJOJ

Pirmasis po karo įsikūrusios lietuvių kolonijos Kolumbijoje suvažiavimas buvo suauktas š. m. rugpjūčio 14-17 d. d. Medelino mieste. Organizaciniu darbu rūpinosi Kolumbijos L. K. Komitetas, daugiausia vienas iš jo narių — kun. M. Tamošiūnas. Suvažiavimas pasižymėjo darnumu, susiklausymu ir lietuvišku nuoširdumu. Suvažiavimo dalyviai išklaušė pamaldų ir atsilankė į ta proga suruoštą už Lietuvą šventąją valandą. Buvo suruošti du koncertai — religinės muzikos ir tautinės bei klasikinės, taip pat vaidinimas "Partizanai". Paskutinę suvažiavimo dieną buvo

padarytas vizitas prez. A. Rojas Piniilai. Lietuvių delegacija įteikė jam memorandumą Lietuvos reikalui.

Dienraštis "El Columbian" rugpjūčio 18 d. numeryje aprašė lietuvių delegacijos vizitą Kolumbijos prezidentui ir suvažiavimo iškilmes prie Simono Bolivar, Kolumbijos išvadotojo, paminklo, kur suvažiavimo dalyviai uždėjo gražų vainiką ir buvo pasakyta pora nuoširdžių kalbų. Viena iš šių kalbų buvo dienraštyje išsisais atspausdinta. Joje kaip tik

pareikštos simpatijos nors ir nedidelės, bet gerai organizuoti lietuvių kolonijai. Aprašymas iliustruotas lietuvių delegacijos prezidentūroje nuotrauka.

Suvažiavimo metu savo simpatijas Lietuvai ir lietuviams savo viešomis kalbomis taip pat pareiškė kiti kolumbiečiai, o vienas vietos advokatas vainiko uždėjimo metu viešai aiškino susirinkusiems apie padarytas Lietuvai skriaudas.

Meninėje programoje ir per iškilmes bažnyčioje gražiai pasireiškė vienintelė Kolumbijoje gyvenanti dainininkė B. Čypienė, Ibagues konservatorijoje dėstanti pianistė S. Grigaliūnienė ir iš Bogotos atskridęs prof. Iz. Vasilūnas, kuris atostogų metu groja Bogotos orkestre. Menininkų pasirodymai teatre buvo sutikti ypač šiltais.

Suvažiavimas gavo daug iš įvairių kraštų sveikinimų. Iš svarbesnių pažymėtini: VLIKo pirmininko M. Krupavičiaus, VT pirmininko K. Žalkausko,

Dr. P. Karvelio, vysk. V. Brizgio, kun. N. Salduko, kun. Barčaičio iš Ekvadoro ir kt. Suvažiavimo metu atstovų buvo priimti ir patvirtinti bendri Kolumbijos lietuvių bendruomenės įstatai ir 2 metams išrinkti krašto valdomieji organai: į centrinę krašto valdybą išrinkti: kun. M. Tamošiūnas, kun. N. Saldukas, kun. V. Vaičiūnas, prof. Liaugminas ir ats. pulk. Kazitėnas, į garbės teismą — ats. gen. Grigaliūnas — Glovackis, adv. J. Totoraitis ir inž. Tylis, į revizijos komisiją — Dr. V. Mankeliūnas, A. Paukštys ir Bekeris.

Rezoliucijų komisiją sudarė Vasyliūnienė, Kulnys ir Tauginas. Politinėje rezoliucijoje, be kita ko, sakoma: "Kadangi Lietuvos laisvinimo darbą vykdo ir jam atstovauja VLIKas, junginys visų Lietuvoje veikiančių ir rezistencijoje susidariusių politinių sąjūdžių,

Kolumbijos lietuvių suvažiavimo dalyviai pareiškia pilną pasitikejimą VLIKui, pasižadėdami visur remti VLIKo veiklą, ...

— tiek politinėje, tiek ir organizacinėje plotmėje". Kitoje rezoliucijoje pasisakoma už rėmimą ir ugdymą lietuvių dvasios, lietuviškų papročių ir lietuviškų tradicijų išlaikymą, steigimą šeštadieninių mokyklų, taip pat jaunimo apsaugojimą nuo žalingų svetimų įtakų. Lietuvių tautinės bendruomenės reikalui rezoliucijoje suvažiavimas pasisakė už stiprių vienybės pamatų bendruomenei padėjimą ir į ją įsijungimą energingų darbų.

Kerstenas lankosi VLIKe

Lietuvos laisvės klausimas yra kartu ir Amerikos laisvės klausimas

Pirmasis kontaktas su atvykusiu į Europą JAV kongreso nariu Ch. Kerstenu ir jį lydinčiais ALT atstovais inž. A. Rudis ir LAIC direktore M. Kižytė buvo užmegztas Paryžiuje. Gavęs telegramą, į Paryžių išvyko Vykd. Tarybos pirm. K. Žalkauskas ir dalyvavo JAV ambasadoje įvykusiame dviejose posėdžiuose. Kerstenas jų metu supažindino su kongreso sudarytą komisiją, jos uždaviniais, savo numatytais darbais Europoje ir

pareiškė norą pirmoje eilėje aplankyti VLIKą.

Į Reutlingeną Kerstenas su savo žmona ir dukra, taip pat jį lydėję A. Rudis ir M. Kižytė atvyko rugpjūčio 29 d. vakare. Visi buvo apgyvendinti Traifalberge, už 12 km. nuo Reutlingeno esančiame kalnų kurorte. Rugpjūčio 31 d. buvo sukvieistas

Vykd. Tarybos posėdis, kuriame dalyvavo Kerstenai ir jį lydėję amerikiečiai lietuviai A. Rudis ir M. Kižytė. Posėdyje Kerstenas smulkiai išdėstė savo ir komisijos uždavinius, darbo planus, jų pobūdį ir tikslus.

Iškilmingas VLIKo posėdis Rugsėjo 1 d. VLIKas buvo sukvieistas iškilmingo posėdžio. Jame, be VLIKo ir VT narių, taip pat dalyvavo ALT atstovai inž. A. Rudis ir LAIC — M. Kižytė. Posėdis Am. Balso buvo įrašytas į magnetofono juosteles ir paskelbtas per radiją. Kerstenui VLIKo narius pristatė jo pirm. M. Krupavičius, o VLIKui Kersteną ir A. Rudį — M. Kižytė.

VLIKo pirm. M. Krupavičius ta proga pasakė šią kalbą:

Mielas JAV parlamento atstove, Kerstenai, brangūs ALT atstovai p.

Rudi ir p-le Kižytė, VLIKo Vykd. Tarybos nariai ir svečiai!

Jungtinės Amerikos Valstybės lietuviai iš seno vadina antrąją Lietuvą.

Ir ne be pagrindo. Antrosios Lietuvos vardą jį įgavo ne tik savo lietuvių gyventojų skaičium, nes po Lietuvos gal daugiausia ten lietuvių gyvena, bet taip pat savo susitvarkymu. Lietuviai ten pasijuto esą savo krašte. Statė bažnyčias, statė mokyklas, organizavo organizacijas, leido laikraščius ir knygas. Žodžiu, įsikūrė lyg ir valstybėje. Nuo pirmųjų lietuvių gyvenimo laikų vyravo įsitikinimas, kad niekur nėra lietuviui laisvesnio krašto ir laimingesnio negu JAV, ir nuo tų laikų ligi dabartinių tas įsitikinimas liko. Kai nustojom nepriklausomybės, bolševikams atėjus pirmą kartą, lietuvių tautą stačiai buvo kuriamos legendos, kad

ne kas kitas, bet amerikiečiai grąžins laisvę Lietuvai ir kad amerikiečiai yra pasirengę visą padaryti, jog nė vieno krašto pasaulyje nebūtų pavergto.

Sakau, legendos, nes stačiai legendos pasakoja, kad, esą, amerikiečiai jau anais laikais po Lietuvą vaikščiojo, ragino ir organizavo, tikino ir užtikrino, kad taip tikrai bus. Kada mes atsidūrėme tremtyje, išvaryti iš savo tėvynės raudonojo priešo, mes vėl gavom progą tvirtai įsitikinti, kad tik JAV yra toji mūsų laisvės atrama, kuri ir mūsų neapvils!

1949 m. lankantis Vašingtone Valsybės Depatamete mums buvo pasakyta, kad nebijokite ir nesvyruokite, stipriausias bičiulis esame mes —

ir mes jūsų niekad neapleisime.

Bet pasitenkite bičiulių daugiau pasidaryti ten, kur jų turite mažiau t.y. Europoje. Ir mes matome, kad mums buvo pasakyta tiesa. Mes, Gerbiame Atstove, su Amerika susidūrėme ne pirmą kartą dabar Tamstai atvažiuavus, — ir visur mes turime pagalbos ir bendro su jais darbo pakelį ir laisvę ir išsivadavimą. Bet Tamsta atvažiuavai į čia su visai mums nauja ir jau seniai laukta naujiena, t.y., kad

JAV-bes yra visai realiai pasiryžusios Lietuvai padėti šia prasme, apie kurią esu pirmiau kalbėjęs. Tai yra didelis žygis. Tamstos darbas ir Tamstos priimtoji Parlamento rezoliucija tai yra tik naujas lapas į mūsų santykius, į mūsų Lietuvos laisvę iš vienos pusės, iš antros pusės tai yra naujas argumentas, naujas įrodymas, kad JAV-bes su savo tauta, su savo gyventojais nėra realūs žmonės, bet yra ir

idealistai, kurie brangina ne tik savo bet ir kitų tautų laisvę.

Jiems paaukoti ir pinigų, ir žmonių, ir kraujo, matyti, nėra kliūtis pasiekti tą savo idealą, t.y. suteikti ir garantuoti laisvę žmogui ir laisvę pasauliui.

Mielas Atstove! Mūsų lietuvis amerikietis, įsigyvenęs iš seno Amerikoje, turi juk dvi tėvynes, t.y. JAV-bes ir Lietuvą, senąją savo tėvų žemelę. Ir abiem tėvynėm jis pasišventęs lygiai ir pasiryžęs aukotis ir dirbti. Aš manau, kad mūsų tautiečiai, apsigyvenę gana tirštai, nes apie milijoną žmonių Jūsų krašte skaitoma lietuvių, yra padėję ne tik sau įsikurti ir jaukiai gyventi, bet taip pat daug padėjo ir pačiam Jūsų kraštui. Lygiai lygiagrečiai kad ateina reikalas remti Lietuvos bylą, taip pat atsidėję ją remia. Pirmoji Lietuvos nepriklausomybė buvo labai

paremta ir mūsų tautiečių subsidijuota iš JAV-bių. Kada mes atsidūrėme dideliame pavojuje ir dabartiniu metu didelę nelaimę, lygiai tie patys mūsų tautiečiai Amerikoje, kurie yra kartu ir Amerikos piliečiai, stipriausiai susiorganizavę ir plačiausiai atidarę savo piniginę, remia tą siekimą grąžinti mums laisvę.

Pirmutinis kaip organizuotos lietuviškos visuomenės veikėjas yra ALT arba Amerikos Lietuvių Taryba.

Kurios du garbingus atstovus turime ir savo tarpe. Ji, toji Taryba, gal daugiausia ir mus remia mūsų veikloje, ir nuoširdžiausiai, ir ji daugiausia prisidėjo prie to žygio, kurio vertę gerai supratę mes šiandien labai aukštai keiliame ir džiaugiamės Tamsta, kaip jo realizatorių, turėdami savo tarpe. Tad atpasakojęs trumpą istoriją, tą giminytę ryšį, kuris tarp JAV-bių ir Lietuvos, norėčiau konstatuoti, kad dienos įvykiai, susiję su Tamstos, p. Kerstenu, atsilankymu ir Tamstos darbu, su Tamstos rezoliucija, šita giminytę dar sustiprins ir išaugins. Ir ji neišnyks per amžius, nes Lietuva moka būti dėkinga ir moka neužmiršti savo bičiulių. Pone Kerstenai, aš

visos kovojančios už savo laisvę ir bolševikų kryžiuojamos Lietuvos vardu reiškiu Tamstai giliausią padėką. Lygiai prašau tą padėką perduoti Jūsų garbingai tautai. Mes tikime ir nenustosime tikėti — šalia Jūsų ir su Jumis kaip nugalėtojais žengsime į laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

Tada mes lietuvišką padėką, nuoširdžią padėką, tokią, kokią lietuvis lietuviui moka pareikšti, pareikšime Jums savo žemelėj. Ačiū, Gerbiame Atstove, Jums ir visai Jūsų Tautai.

Į VLIKo Pirmininko sveikinimą, pasakytą specialiam VLIKo posėdyje, skirtime Kerstenui pagerbti, JAV-bių atstovų rūmų narys Ch. J.

(Perkelta į 3-čią pusl.)

Pries sovietini imperializma

Gerai informuotas amerikiečių žurnalas „Aviacijos Amžius“ skelbia, kad Sovietai esą sudarę ištisą vairuojamųjų raketų bazių grandinę. Lietuviams įdomi ypač toji pranešimo vieta, kurioje skelbiama, kad svarbiausios bazės yra Rygos įlankoje ir kad jų visa eilė įrengta taip pat Lietuvos pajūryje.

Šių bazių tikslas — „apvaldyti Švediją ir Baltijos erdvę“.

Tačiau bazės statomos ir toliau į vakarus, o kitos net prie Erfurto, Tūringijos krašte. Iš čia jos numatytos panaudoti prieš Reino tiltus, Rūro pramonės centrus ir prieš strateginius Santarvininkų teikimo uostus — Amsterdamą ir Rotterdamą. Visa eilė kitų bazių yra įrengta Karpatų kalnuose ir juodosios jūros pakraščiais. Jų taikiny — Dardanelai. Taigi ir šis bazių žiedas rodo, kad

Sovietų imperialistai nori sukelti karą ir įsiviešpatauti pasaulyje.

Nors oficialiai šių metų biudžete kariuomenės reikalams išlaidas jie skelbia esant kiek sumažintas, užtat tą spragą su kaupu stengiasi užkisti slaptoju biudžetu, sudarančiu beveik pusę viso viešojo biudžeto.

„The Washington Post“ 53.8.25 paskelbė straipsnį, kuriuo atskleidžia paslaptį,

kodėl JAV-bės taip griežtai pasipriešino Churchillio „Rytų Locarno“ planui. Mat, JAV-bių vyriausybė laikosi tvirto nusistatymo, jog sovietinės imperijos žlugimas yra ne tik galimas, bet ir tikras.

Gali tai trukti ir ilgiau, nors ir dešimt metų, tačiau yra tikra, kad toji imperija subyrės. Todėl amerikiečiai nenori leisti į visokias derybas su Sovietais, galinčias šaip žmonėms sudaryti išpūdį, jog Amerika pripažįstanti Malenkovo kaip Stalino įpėdinį. Kad

TSRS tikrai subyrės, tą mintį „W.P.“ bendradarbiui patvirtino ir vienas žymus Vak. Europos diplomatas, jo sutiktas Jung. Tautose. Jis gerai pažįsta padėtį Europoje, nes pats yra ilgą laiką buvęs užsienio reik. ministeriu. Ir šis diplomatas tvirtai pareiškė: „Aš tikiu, kad Sovietų imperija anksčiau ar vėliau tikrai sugrius. O ligi tol Vakarai turi likti stiprūs ir

ryžtingi“.

Įsidėmėtini ir gen. Ridgway žodžiai:

„naujojo karo metu jokia valstybė nėra saugi nuo aviacijos puolimų. O jie skris su atominėmis ir vandenilio bombomis. Todėl JAV ir daro viską, kad nepasikartotų „antrasis Pearl Harbour“. Kaip viena iš naujenybių yra pagaminimas tokio bombonešio, nuo kurio gali pakilti ir vėl prie jo grįžti sprausminiai lėktuvai. Tai yra pirmas atsitikimas aviacijos istorijoje.“

Pirmasis JAV karo laivyno raketinis lėktuvas jau pakilo apie 25 km. aukštyn.

Sprausminiai JAV lėktuvai nesustodami perskrenda iš JAV į Angliją ar kitas Europos valstybes. B-36 bombonešiai taip pat nenusileisdami perskrenda į Japoniją. Statomas atom. jėga varomas povandeninis laivas, kuris galės po vandeniu išbūti neribotą laiką.

Britai, lyg atsakydami bolševikams į vandenilio bombos susprogdinimą, paskelbė, kad yra išradę tokias raketas, kurios gali pasiekti 15 km. aukštį ir „skristi“ 3.200 km. greičiu į valandą.

Šios raketos skris taip taikliai, skelbia „Neue Zürcher Zeitung“, jog nuo jų negalės išsiskirti joks piloto valdomas prieš lėktuvas. O Sovietų lėktuvai su atominėmis ir vandenilio bombomis kaip tik sudaro D. Britanijai didžiausią pavojų.

Tai raketos su „elektroniniais smegenimis“.

Churchillio žentas Duncan Sandys skelbia, kad britų lėktuvai „Valiant“, „Vulcans“ ir „Viaters“ įstengs prasiūsti pro visokią Sovietų gynybos apsaugą. Tai yra viena iš stipriausių garantijų, kad Sovietai nedrįstų rizikuoti pradėti naująjį karą.

Pagaliam, kad Sovietai, siekdami imperialistinių tikslų — užvaldyti visą pasaulį, — nebūtų tokie agresyvūs, JAV sekretorius Dulles kelia mintį, jog

turi būti pakeista Atlanto Charta.

Ji turi būti pritaikyta prie atominio amžiaus ir naujųjų šio meto reikalavimų. Tą mintį palaiko taip pat britų ir kt. politikai.

LAISVOJO PASAULIO SPAUDOS PUSLAPIUOSE

Vokiečių parlamento rinkimus

su gyvu susidomėjimu sekė ne tik patys vokiečiai, bet ir visas pasaulis. Amerikiečiai domėjosi jais ne mažiau negu savojo prezidento rinkimais. Trumpai suglaudus, užsienio spauda konstatuoja, kad vokiečių rinkėjai pasirodė sąmoningesni už prancūzų ir italų. Džiaugiamasi, kad dabar Vokietija aiškiai stovs už Vakarus. Rinkimai parodė, kad radikalai iš kairės ir iš dešinės neturi masės jokio platesnio pritrimo. Tai buvo aiškus, nors kai kam nelauktas, vokiečių tautos atsakymas Malenkovi ir komunistams į jų reikalavimą nuversti Adenauerio vyriausybę, nes Sovietai tik tada ras bendrą dėl Vokietijos kalbą.

Maskvinė „Pravda“ ir bolševikų laikraščiai Rytinėje zonoje paskelbė, kad, girdi, rinkimai vykę „su teroru“, net amerikiečiai kariai grąsina į kišęsi į jų pravedimą etc. Visi rinkėjai matė patys savo akimis, kad rinkimai iš tikro vyko nepaprastai ramiai. Jei kas ką terorizavo, tai nebent tik komunistai tik kitų įsitikinimų žmonės. Jau prancūzų spauda nurodo, ko verti tokie bolševikų prasimanymai:

patys tevaldydami tik teroru, ir kituose temato tik savus metodus.

Komunistų pralaimėjimui pateisinti galėjo surasti gudresnių argumentų. Rinkimai aiškiai parodė, kad komunistinė vyriausybė Rytinėje zonoje — savime suprantama, ir kituose bolševikų pavergtuose Rytų kraštuose — yra vėju pamašta. Ji neturi jokios atramos tautoje. Panašūs rezultatai būtų visur, kur tik tokie rinkimai galėtų būti laisvai pravedami.

Socialdemokratų partijos vadovybė britų spaudos pagiriama už tai, kad aiškiai apsiribojo nuo komunistų kėslių ir viliojimų. Rytų Vokietijos gyventojai reiškia ypač didelį pasitenkinimą komunistų pralaimėjimu. Tas būtų ir jų zonoje, jei tik gyventojai galėtų laisvai pareikšti savo valią. Kanceliui Adenaueriui dėl tokio didelio laimėjimo savo sveikinimus pasiuntė visa eilė tremtinių veikėjų, tarp jų — ir lietuviai.

(ELTA)

Pabaltijo tautos neisnyko

Idomu, kaip vaizduoja Pabaltijo tautų pavergtųjų padėtį rusas atbėgėlis, buvęs Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir stebėjęs iš arti okupuoto Pabaltijo gyvenimą.

Prasidėjus Sovietų okupacijai, pasakoja rusas,

Pabaltijo kraštai buvę nuo pasaulio atskirti labiau negu kitos Sov. Sąjungos sritys.

Pabaltijo uostai, per kuriuos kadaise ėjo milijonai tonų prekių rytų ir vakarų kryptimi, lyg ir užsidarė. Ką galima pastebėti tuose kadaise pasiturinčiuose kraštuose su jų darbščiais ir veikliais gyventojais? — klausia rusas ir toliau taip paaiškina: „Pirmiausia, kas krenta į akis, tai

uniformų gausumas.

Dažnai civiliai gyventojai kalba tarp savęs rusiškai, bet tiek pat dažnai girdima latvių kalba, kuria gyventojai kalba nesivarždami. Skelbimuose ir iškabose vartojamos abi kalbos, o naujieji komunistiniai valdininkai atsako į lankytojų klausimus latviškai. Rygos gatvėse galima sutikti daug kaukazių ir azijotų, panašiai, kaip ir kituo-

se Sov. Sąjungos didmiesčiuose. Bet kai išvykstama iš Rygos, Talino ar Liepojos, kai patenkama į kaimus ar tolimesnes vietas, vaizdas pasikeičia — latvių kalba ima čia vyrauti. Pirmasis išpūdis nuramina:

Pabaltijo tautos ir jų sveiką prieauglį dar yra gyvas,

ir tie kraštai nėra pasidarę nei rusiški, nei mongoliški, nei kirkiziški. Vieškeliais vaikščioja latviai, estai, lietuviai. Tačiau kiek daug tų tautų žmonių jau nebėra gyvų?“

Rusas toliau pasakoja apie pakartotines deportacijas ir sovietinius įtvirtinimus Pabaltijo kraštuose, dažnokai minėtus ir mūsų spaudoje.

Pastebimos Sovietų pastangos gyventojus militarizuoti.

Komjaunimas ir komunistai verčiami rašyti į DOSAB, DOSARM ir DOS FLOT organizacijas. Pereitą žiemą tų „savanoriškų“ organizacijų nariai buvę siunčiami manevrams į Minsko sritį. Pastaruoju metu stengiamasi ir nepartinį jaunimą į tas organizacijas patraukti.

VISIEMS LIETUVIAMS LAISVAJAME PASAULYJE

JAV-bių parlamentas, jo nariui Kerstenui pasiūlius, yra vienu balsu nutaręs ištirti Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių okupavimo bei į Sovietų Sąjungą įjungimo aplinkybes ir pasekmes.

Tai nepaprastai didelės reikšmės įvykis visoje mūsų išlaisvinimo kovoje. Tauriai JAV tautai ir kilniems jos vadovybėje stovintiems vyrams priklauso didžiausia visos lietuvių tautos padėka.

Mūsų broliai amerikiečiai, vadovaujami Amerikos Lietuvių Tarybos, prisidėdami prie šio žygio, yra padarę neįkainojamą pasitarnavimą Lietuvai.

Tuo nutarimu sovietinis bolševizmas traukiamas tieson už mūsų laisvės ir nepriklausomybės išplėsimą.

Mūsų pareiga atskleisti prieš viso pasaulio akis tą baisią tikrovę, kas yra ištikę mūsų nelaimingą Tėvynę. Atskleisti ir pagrįsti faktais taip, jog laisvasis pasaulis apstulbtų akivaizdoje to, kas yra atsitikę su nieku nekaltais ramiais Lietuvos gyventojais. Tūks-

tančiai mūsų tautos kankinių teprabyla su mūsų pagalba į viso laisvojo pasaulio sąjungę.

Mūsų rankose yra ginklas, kuriuo mes galime kirsti bolševizmui toki smūgį, nuo kurio jis niekad nebepajėgs atsipeikėti. Visos bolševikų kalbos apie taikingumą, apie gerą gyvenimą Sovietų Sąjungoje, apie darbo žmonių valdžią nublanks akivaizdoje nesuskaitomų nusikaltimų, kurie vyko ir tebevyksta Lietuvoje, kur kasdieninis gyvenimas yra virtęs tikru pragaru.

Tautietai, atlik savo pareigą skurde ir ašarose skęstančiai savo Tėvynei. Padaryk viską, kad ši be galo svarbi proga Lietuvos išlaisvinimui pagreitinti būtų pilnai išnaudota.

Liudyti ir organizuoti, kad nė vienas svarbesnis sovietinių žiaurumų faktas, neliktų neatskleistas, yra šventa kiekvieno lietuvių pareiga, kurią visi mūsų tautiečiai kviečiami ir įpareigojami neatidėliojant atlikti.

KERSTENAS LAN KOSI VLIKE

(Atkelta iš 2 psl.)

Kerstenas atsakė tokia kalba:

Laisvės draugai! Kiekviena žmogishoji būtybė turi savo laisvės draugą.

Aš Jums čia perduodu sveikinimus Jungtinių Amerikos Valstybių, tos šalies, kuri yra gimusi laisvėje. Juk Amerika buvo sukurta tų žmonių, kurie daugiausia atbėgo iš tironų kraštų, siekdami sukurti valstybę, kur jie galėtų naudotis pagrindinėmis žmogaus teisėmis, suteiktomis jiems paties Dievo. Šiandien žmogaus laisvė vėl grėsia pavojus visame pasaulyje, todėl

Lietuvos laisvės reikalas yra ir Amerikos laisvės reikalas.

Štai kodėl, mano nuomone, prezid. Eisenhoweris savo kalboje JAV-bių Kongresui šių metų sausio mėnesį pareiškė:

„Mes niekada nepritarsime jokios tautos pavergimui“.

Pagrindinė Amerikos politinė filosofija yra išreikšta mūsų Nepriklausomybės Deklaracijoje: visi žmonės yra Visagalis sukurti lygūs su tam tikromis neatimamomis teisėmis, tarp kurių yra teisė į laisvę ir teisė siekti laimės. Toje pačioje deklaracijoje pirmieji Amerikos steigėjai pareiškė, kad žmonės, patekę į tironiją, turi teisę ir pareigą nuversti tironiją ir sudaryti tokią vyriausybę, kuri užtikrintų jiems laimingą gyvenimą. Tai yra

pagrindinė Amerikos politinė filosofija,

kuria remdamasi Amerikos užsienio politika visados privalo viską daryti, kad tik ji gali kiekviena taikiai priemone, kad įgalintų pavergtusius žmones atgauti savo laisvę.

Jei Sovietų Sąjungai būtų leista pasilaikyti pavergtąsias tautas ilgą laiką, tai ji, kaip ir Jūs gerai žinote, paverstų šias tautas savo įrankiais tolimesnei agresijai pasaulyje vykdyti. Mano nuomone, Amerikos uždavinys yra daryti viską, kad Sovietų Sąjungos vykdomas pavergtųjų tautų pajungimas būtų panaikintas. Štai kodėl

lietuvių tautos laisvė, amerikiečių tautos laisvė ir visų žmonių laisvė yra nedaloma.

Mūsų Kongresinio Komiteto uždavinys yra kuo plačiausiai atskleisti Sovietų įvykdytus prieš Baltijos tautas agresijos faktus, taip pat atidengti gyvenimo tikrovę bolševikų vergijoje nuo tos agresijos pradžios ligi šių dienų.

Aš tikiu, kad politinė karyba šią dieną yra svarbesnė už karinę karybą, o propaganda, pagrįsta tiesa, yra pati svarbiausia politinės kovos dalis. Juk jeigu pasaulis žinotų viską, kas darosi anapus geležinės uždangos, tai žmonės visame pasaulyje padėtų pavergtosioms tautoms atgauti savo nepriklausomybę.

Taigi mes norime Jūsų pagalbos atkreipti pasaulio dėmesį į šiuos faktus. Mes žinome, kad Jūs ateisite į pagalbą. Mes padėsime Jums. Sujungtomis jėgomis, sujungę savo rankas su mūsų kenčiančių brolių anapus geležinės uždangos spygliuotų vielų rankomis, mes padėsime galutinai nušluoti šias šėtoniškas jėgas nuo žemės paviršiaus. Iš savo širdies gilumos dekoju Jums visiems ir Jūsų didžiajam pirmininkui prel. Krupavičiui už malonų svetingumą, parodytą mums visiems.

Inž. A. Rudis, Illinois valstybės Lietuvių Komercijos Rūmų pirmininkas, VLIKui, VT nariams ir svečiams perdavė ALT linkėjimus.

Jis savo kalboje pabrėžė, kad Amerikos Lietuvių Taryba labai palankiai seka VLIKo veikimą ir stengiasi kuo galėdama padėti Lietuvai.

Tie žmonės, kurie sudaro ALT vadovybę, yra ilgamečiai laisvinimo darbo veteranai. Šimutis, Grigaitis dirbo Lietuvai jau po Pirmojo karo. Jie su visais Amerikos lietuviams ir lietuvių tautos bičiuliais kiek galėdami rūpinasi Lietuvos laisvės byla. Kersteno komiteto praversti tardymai bus geriausias akivaizdžios tiesos dokumentas plačiajai visuomenei.

„Mes prašėme Dievo pagalbos, ir jis mums tą pagalbą atsiuntė Kersteno

asmenyje“.

kalbėjo Amerikos lietuvių atstovas A. Rudis. „Lietuvos istorijoje tokio draugo mes dar nesame turėję“, pažymėjo. Kerstenas viską daro Lietuvos gerovei iš savo įsitikinimo. Ir jam reikia nuosirdžiai ateiti į pagalbą.

ALT visiems pataria: veikite vieningai, drąsiai ir ryžtingai, meskite į šalį partinius ginčus, sutartinai kovokite dėl Lietuvos laisvės. Amerikos lietuvių trokšta, kad lietuviai visame laisvajame pasaulyje vieningai dirbtų laisvinimo darbą.

„O mes iš savo pusės stengsimės viskuo padėti, kad Lietuva ir vėl būtų laisva“.

baigė savo žodį ALT atstovas A. Rudis. VLIKo pirmininkas M. Krupavičius, atsakydamas į jo kalbą, užtikrino ALT atstovą, jog laisvinimo klausimais esame vieningi. Asmeninių ar grupinių nuomonių buvimas nekenkia laisvinimo darbui. Mes esame kaip kariai, pasirenkę eiti prie ginklo ten, kur esame laisvinimo darbui reikalingi, — pažymėjo VLIKo pirmininkas.

Vyk. Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas savo kalboje užtikrino a. r. narį Kersteną ir ALT atstovus, kad Vykdomoji Taryba padarys viską, kas tik yra galima, stengdamosi atskleisti pasauliui tą baisųjį fizinį ir materialinį smurtą, kuris buvo padarytas mūsų tautai.

„Ir mes tikime, — kalbėjo VT Pirmininkas, — kad pasaulis tai pamatys ir pasidarys savo išvadas. Mus labai džiugina, kad šitame darbe mes einame su jais ir su viso pasaulio lietuvių ranka į ranką, nes tai yra

visų laisvajame pasaulyje gyvenančių mūsų tautiečių uždavinys — parodyti pasauliui tą smurtą, kuris yra mums padarytas.“

Leiskite Jūs, didžiai gerbiamas Kongreso Narys, užtikrinti, kad mes viską padarysime, kas yra mūsų galioje, kad būtų pasauliui atvaizduotas tas smurtas, kuris buvo padarytas Lietuvai.“

Paskui Kerstenui, jo šeimai ir Amerikos lietuvių atstovams buvo įteiktos

dovanos. Kerstenas dar kartą pabrėžė, jog žinąs mūsų gyvenamąją tragediją. Tačiau jis iš savo pusės darys viską, kad pasaulis būtų laisvas, o mes visi galėtume pasisveikinti ir pasimatyti savo nepriklausomoje tėvyneje. Iškilmingas VLIKo posėdis buvo baigtas sveikinimu Amerikos Lietuvių Tarybai ir abiejų tautų himnais.

Rugsėjo 2 d. įvyko drauge su Kerstenu Baltų Tarybos posėdis.

Jame dalyvavo estų atstovai p. p. Selters, Jakobsen; latvių — Liepiņš, Skaitlauskis, Šildē ir lietuvių — K. Žalkauskas ir Dr. P. Karvelis. Po pietų Kerstenas, daugiau pasikalbėjęs su latviais ir estais, išvyko į Nuernbergą. Turimomis žiniomis, Kerstenas aplankė Vokietijoje visą eilę atsakingų pareigūnų. Apie rugsėjo 20 d.

numatoma drauge su baltų atstovais bendra spaudos konferencija Bonnoje.

Jos metu Kerstenas nori painformuoti vokiečių ir užsienio spaudą apie savo kelionės tikslus ir Kongreso Komiteto darbą. Europoje Kerstenas numato apilankyti ir daugiau kraštų. Visur tiek jis, tiek ALT atstovai mūsų tautiečių sutinkami nepaprastai nuosirdžiai ir su dėkingumu. Reikalinga komisijai medžiaga atsidėjus renkama. Mūsų laisvinimo veiksniai reiškia įsitikinimą, kad susitikimas su Kerstenu ir ALT atstovais buvo ne tik malonus, bet ir didžiai naudingas bendram mūsų darbui. Taip pat užmezgimas asmeninio kontakto tarp ALT atstovų ir VLIKo prisidės prie glaudesnio ir nuosirdesnio bendradarbiavimo.

VLIKas ir jo Vykdomoji Taryba visomis priemonėmis remia ALT pasiuntinį uždavinį vykdati Lietuvos okupacijos tyrinėjimus.

Pirmoje eilėje stengiamasi surinkti reikalingi dokumentai ir surasti liudininkai tiek Europoje, tiek kituose žemynuose. Šiam reikalui VLIKas išleido atsišaukimą į laisvojo pasaulio lietuvių, raginantį paremti ir palengvinti Kersteno komisijos darbą, o Vyk-

Taryba — aplinkraštį visoms PLB kraštų valdyboms, kuriame nurodyti Kersteno iškeltieji pageidavimai. Vokietijoje rinkti medžiagai VT paskyrė Dr. P. Rėklaitį, kad trumpiausiu laiku surastų ir pateiktų pačią skubiąją medžiagą. Susisiekti ir su visa eile kitų reikalingų žmonių.

Amerikos lietuvių ir viso laisvojo pasaulio lietuvių spauda

Kerstenos rezoliucijos priėmimu ir jos vykdymu reiškia nepaprastai didelį pasitenkinimą. Ta proga iškeliami mūsų laisvinimo veiksmų ir visų sąmoningų lietuvių nuopelnai tą bylą pradedant ir paruošiant. Džiaugiamasi, kad

Amerikos lietuvių drauge su viso laisvojo pasaulio lietuviu, gerai supratę reikalo svarbą, vieningai be pažiūrų ir įsitikinimų skirtumo įsijungė į didžiąją tautą,

tokią reikšmingą Lietuvos laisvinimo darbui. Pažymima, kad dabar ne tik

JAV-bių vyriausybė, bet ir JAV-bių įstatymų leidžiamasis organas, nors ir tiek turėdamas kitų nepaprastai skubių ir svarbių reikalų spręsti, drauge su visa amerikiečių tauta užsistojo už pavergtą mūsų tėvynę

ir kitus okupuotus Pabaltijo kraštus. Amerikiečiams už atkreipimą į Pabaltijo reikalus tokio didelio dėmesio reiškiamas nuosirdi padėka. Šiuo savo veikimu lietuviai yra išsimušę į pačią pirmąją tarp JAV-bių tautybių vietą. Tikimasi, kad Kerstenos tyrinėjimo komiteto darbai pasirodys sėkmingi ir atskleis pasauliui visą Sovietų klastą bei brutalumą.

Į šios rezoliucijos priėmimą ir jos reikšmę pavergtųjų kraštams atkreipė didelį dėmesį ne tik pavergtųjų tautų laisvoji spauda, bet ir pasaulinės žinių tarnybos bei telegramų agentūros.

Pabrėžiama, kad dabar pasaulis turės progą susipažinti dar su daugeliu naujų Katynų ir gausybę plačiau maža nežinomų genocidinių veiksmų.

(ELTA)

KATALIKŲ GYVENIMAS

Redaguoja P. Pusdešris

KELYJE Į ŠVENTUOSIUS

Katalikų Ekleziją (Bažnyčią) sudaro lyg ir trys vainikai: šventieji, besidžiaugiantys dangaus laime, bekenčią skaistykloje ir bekovojuojantieji žemėje. Šventaisiais mes laikome tuos, kurie Šv. Tėvo yra iškilmingai paskelbti šventaisiais arba jau iš pat pirmųjų amžių tradicinių kelių tokiais laikomi, nes per jų užtarimą patiriama daug malonių.

Lietuviai turi tik vieną iškilmingai kanonizuotą šventąjį — šv. Kazimierą. Nejaugi jis vienas iš lietuvių tarpo ir tėra danguje?! Be abejo ne, tik lietuviai dalinai kuklūs ir ilgą laiką svetimųjų užguiti, neturėjo progos atskleisti savo dvasios genijų, be to juk lietuviai paskutiniąjį priėmė krikščionybę Europoje. Dar nespėjus užgesinti aukrus Praamžiui, atsklido reformacijos banga, po to sekė pasikartojanti bado metai su žiauriu palydovu maru. Be to ir pats krikščionybės perteikimas vyko nevisai humanišku keliu. Daug kur vartojama svetima kalba neleido pakrikštytiesiems suprasti tikėjimo tiesų, o vėliau, pakilus apšvietai, į krikščionybę žiūrėta, kaip į priešingą tautybei reiškinį. Dar pridėjus baudžiavą gaunasi gana tamsus vaizdas. Nors ir sunki buvo atmosfera, bet anuo metu tikinčiųjų tarpe spėjo išaugti ir išskleisti gražių žiedų.

Iš rytinės Lietuvos dalies kilęs ir Kinijos misijose dirbęs Tėvas Andrius Rudaminas S. J. Eklezijos paskelbtas palaimintuoju. Tėvas Ambraziejus Jurgis Pabrėža, pranciškonas, kilęs iš vakarinės Žemaitijos (Lenkimų parapijos) ir palaidotas Kretingos kapinėse žmonių laikomas šventuoju. Taip pat Barbora Žagarietė apylinkės žmonių laikoma šventąja. Taip, Lietuva Dievo malone turi nemažą šventųjų, tik Lietuvos šventaisiais niekas nesirūpino, be to ir Lietuvos Bažnytinė provincija tik 1926 metais tesudarėta. Ir šiandien nėra žavinčios aplinkybės užvesti beatifikacijos ar kanonizacijos bylą, tačiau vis tik geresnės negu prieš pirmąjį Pasaulinį Karą. Ir šventųjų šiandien daugiau. Daugelio šventaisiais šiandien laikomi — Marija Pečkauskaitė, Stasys Salkauskis, kunigas Alfonsas Lipniūnas, jaunas berniukas Perkumas (miręs Italijoje), kankinys vysk. Teofilus Matulionis.

Tačiau visų akys buvo atkreiptos į Arkivyskupą Jurgį Matulaitį, Marijonų vienuolijos atgavintoją ir Vilniaus vyskupą, kurio dorybių kilnumas ir gyvenimo skaistumas prašosi, ir gražiai pražydusi gelė, nuskinama ir padedama gyvosios Bažnyčios papuošimui.

Dabar šiek tiek žinių apie Arkivyskupą Jurgio pavarde. Daug kur jis vadinamas Matulevičium, o dokumentuose dar ir Matulevicz, bet ši pavardė yra klaidinga. Jurgis Matulaitis gimė Marijampolės parapijoje, ten jis ir pakrikštytas. Tėvai buvo Matulaičiai ir sūnaus krikšto metrikose užrašė Matulaitis. Visi jo giminės ir šiandien kitaip nesivadina, kaip Matulaičiai. Taip augo Jurgis Matulaitis iki išvyko pas savo dėdę kunigą į Kėlnius, kur lankė gimnaziją. Dėdė jau buvo pasidaręs Matulewicz, taip eidi vadinti ir jauną sūnėną. Vėliau, leisdamas į seminariją, užrašė irgi Matulewicz. Pats vyskupas nekreipė į tai dėmesio ir sakė, ne jis iškraipė, ne jo reikalas ir atitaisyti. Pav. vysk. M. Valančiaus dokumentuose yra Valančevskis arba poetas Maironis — Mačiulis — Mačiulewicz, tačiau niekas jų taip nevadina, nes jų tėvų tėvai buvo Matulaičiai, Valančiai, Mačiuliai.

Jurgis Matulaitis vedė šventą gyvenimą. Jo šventumo savybės: širdies gerumas, besąlyginis savęs išsižadėjimas Šv. Bažnyčios garbei, gailėstinumas. Stengdamasis kuo geriau, kuo daugiau Bažnyčiai pasitarnauti, jis pasirinko vienuolišką gyvenimą. Jis

Pats norėjo būti tik skudurų, kuriuo valomos bažnyčios dulkės. Jis atgavino Marijonų Kongregaciją, įkūrė vargdienų seselių vienuolyną mergaitėms, buvo Vilniaus vyskupu. Jo paties dienoraštis atskleidžia to didelio žmogaus širdies tyrumą ir gyvenamojo meto problemų gilų išsprendimą. Ypač giliai išmintį parodė valdant Vilniaus vyskupiją tuo metu, kada pats miestas ėjo iš rankų į rankas. Valdė jį vokiečiai, lietuviai, lenkai, bolševikai, vėl lenkai, be to pačiame mieste vyko varžybos tarp lietuvių, lenkų gudų. Visus reikėjo patenkinti, nei vieno nenuskriausti.

Dabar tas kilnus vyras yra kelyje į altorių garbę. Jau užvesta beatifikacijos byla. Mes, lietuviai, katalikai neabejojame Jo šventumu ir privačiai mūsų maldos dalį būti siunčiamos paš Visagalį per Vysk. Jurgio Matulaičio užtarimą. Pagal Kristaus žodžius patstatytas miestas ant kalno negali būti užslėptas ir uždegtas žiburys neužžiamas puodu. Vysk. Jurgis Matulaitis yra dabar lyg paslėptas žiburys. Mūsų moralinė pareiga padėti, kad tas žiburys greičiau sušvistų, o tai būtų mažai tautai didelė garbė. Greičiausiai byla užsits keliolika, o gal ir keliasdešimt metų, tai Apvaizdos, o kartu ir mūsų reikalas. Juo tikintieji daugiau šių karštų maldų Viešpačiui, juo greičiau Jis leis savo ištikimajam Tarnui Jurgiui sužibėti šventumo garbėje Bažnyčios Motinos sprendimu. Bylos eigoje bus sudaromos įvairios komisijos, kurios tirs Jurgio Matulaičio raštus, per Jo užtarimą įvykusius stebuklus. Bylos postulatorium yra Jo Eminencija Kard. Micara, o promotorium tėvas Reklaitis M.I.C. Visose Romos bažnyčiose yra paskelbtas beatifikacijos pradžios dekretas. Taip pat išsiuntinėta pasaulio lietuvių parapijoms sekančios raštas, kuriame kardinolas Micara prašo:

1) Jei kas turėtų pas save kokių nors Arkivyskupo Jurgio Matulaičio raštų laišku, ar šiaip rankraščių, privaltų visa tai originale ar nuoraše, deramai paliūdytame, persiųsti Romos vikarijui.

2) Jei kas iš tikinčiųjų žinotų kokių nors prieštarių prieš Arkivyskupo šventumą, tai turėtų griežtai pareigą apie tai pranešti tiesiog Romos vikarijui per savo kleboną ar nuodėmklausį.

3) Paraginti tikinčiuosius, kad dažnai mielstųsi Arkivyskupo Jurgio Matulaičio palaimintuoju paskelbimo intencija. O jei kas patirtų kokių nors malonių per Jurgio Matulaičio užtarimą, tai tegul apie tai praneša Generaliniam Postulatoriui, per kapelionus ar tiesiog.

Arkivyskupas Jurgis Matulaitis labai daug prisidėjo prie Lietuvos Eklezijos Provincijos įkūrimo. Kada lenkai užėmė Vilnių 1920 m. pradėjo persekioti visus, kurie nebuvo 100% prolenkiški. Iš Seinų ištrėmė vyskupą A. Karosą su Kūrija ir Seminariją. Vysk. Jurgis Matulaitis Vilniuje vis dar laikėsi, bet nežmoniškai lenkų spaudžiamas ir persekiojamas buvo priverstas atsakyti vyskupijos ir 1925 m. palikti Vilnių. Palikęs Vilnių išvyko į Romą tvarkyti Marijonų Vienuolijos reikalų. Kaip tik tuo metu šv. Tėvas Pijus XII dairėsi tinkamo kandidato Apaštališkam Vizitatoriui į Lietuvą. Jo žvilgsnis užkliuvo už Jurgio Matulaičio. Matydamas jo sumanumą 1925 m. pakėlė tituliariniu Adulijos arkivyskupu ir su pilnomis vizitatoriaus teisėmis pasiuntė į Lietuvą. Jo žygis į Lietuvą 1925 metais neliko be vaisių. Buvo sudaryta Lietuvos Eklezijos Provincija ir Konkordatas su Šventuoju Sostu.

Šiomis mūsų Tėvynei sunkiomis dienomis, iškilimas tokio vyro ir užvedimas beatifikacijos bylos teikia tik mums tremtyje tiek sesėms ir bro-

liams už geležinės uždangos tvirtos vilties ir moralinės paramos kentėjimuose, kad tos kančios baigsis ir teisingumas sužibės skriaudžiamiesiems.

Melskim Aukščiausiąjį, kad mūsų tautiečio Jurgio Matulaičio šventumas greičiau sušvistų Tėvynei, Pasauliui ir Dievo Eklezijos didesnei garbei.

Audax

ISPUDINGAS MINĖJIMAS — AKADEMIJA

1953 m. rugsėjo mėn. 20 d., šv. Ksavero Katedros salėje, J. E. Arkivyskupui Juozapui Skvireckui pagerbti, Adelaidės Katalikiškosios Lietuvių Bedruomenės buvo suruoštas iškilmingas minėjimas-akademija.

Gėlėmis, vėliavomis ir dail. A. Rūkštelės specialiai minėjimui nupieštu didžiuoliu portretu papuoštoje scenoje minėjimą atidarė kun. dr. P. Jautulis šiltais žodžiais pažymėdamas Jubilato reikšmę lietuvių tautai ir Bažnyčiai.

Paskaitą apie Didįjį Sukaktuvininką skaitė Augustinas Kubilius, kurioje klausytojai buvo išsamiai supažindinti su Jubilato biografija ir Jo nuveiktais darbais.

Po paskaitos Pranas Pusdešris paskaitė tekstą gražaus dail. A. Rūkštelės nupiešto sveikinimo-adreso, ir pakvietė visus organizacijų, klubų, samburių ir kitų organizuotų lietuvių vietų pirmininkus po perskaitytu tekstu pasirašyti.

Meninėje dalyje Leonas Lenigas obojumi virtuoziskai išpildė J. S. Bacho — Adagio, G. F. Haendelio — Concerto in G minor ir J. Naujalo — Giesmę į Panelę Švenčiausią. Jonas Venslovavičius su tikru įsijautimu padeklamavo B. Brazdžionio — Kauno Katedrą. Smuikininkas Pranas Matukas švelniai nuteikė klausytojus, pagrodamas V. Paradis — Siciliene, Z. Aleksandravičiaus — Sveika Marija ir J. Massenet — Meditation. Pranas Pusdešris paskaitė poezijos trilogiją — Dievo Žodis. Solistė Genė Vasilauskienė programą užbaigė jausmingai sugiedodama — Marija, Motina Malonės, J. Naujalo — Kad širdį tau skausmas ir W. A. Mozarto — Aleliuja.

Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Naujas apastalas

Atsakymas p. J. Žukauskui

Ponui J. Žukauskui parpū kunigus pamokytį dorovinio kelio. ("Nepagirtinas kelias", Mūsų Pastogė, Nr. 229). Nežinojau, kad ir iš lietuvių turime ale Giovanni Papini p. Žukausko asmenyje. Pilnai sutinku su jo nurodymais, kad kunigas turi "suderinti savo veiksmus su šventos Bažnyčios mokslo principais". Kaip kunigas prisimu dar daugiau: kunigas turi ne tik pats suderinti savo veiksmus su Bažnyčios mokslo principais, bet žiūrėti, kad ir tikintieji savo veiksmus derintų su tais pačiais principais. Tik tas ir gali kitus mokyti Bažnyčios mokslo, kuris pats juo persiėmęs ir suderinęs savo gyvenimą. Nepavydžiu p. Žukauskui, jeigu jis taip tuo Bažnyčios mokslu susirūpinęs ir taip juo karštai gyvena, kad išsina jo mokyti net kunigų. Naujų apaštalių niekad nebus per daug. Tik linkėčiau, kad p. Žukauskas, išbaręs kunigus, nepamirštų pabarti ir tų žmonių, kurie ima tolti nuo Bažnyčios mokslo principų ir pamaldas praleidžia užsidarę tos pat bažnyčios salę.

Tarsi atspėdamas p. Žukausko mintį, aš čia anuos "kleboniškai" barti. Bariau ne vieną kartą, kaip p. Žukauskas nurodo, bet daug kartų. Bariau per pamokslą, per "Sekmadienio" lapelį, o taip pat nuėjęs į salę, bet vis manęs neklaušė. Galiausiai, p. Žukausko žodžiais, atėmiau ir tą raktą. Ir kas išėjo? Pats Žukauskas paskelbė mane už tai anarchistu. Ir žinok žmogus, kada klausyti patarimo ir kada gali už tai susilaukti atgal peros. Nors būtų įspėjęs, kad Apylinkės Valdybos negalima kleboniškai barti, kad negalima jai atimti rakto ir jokias bažnyčios patalpas, ir jos nariai turi teisę per pamaldas sėdėti salė. Nemaniau, kad p. Žukauskas tai vadina bendruomenės tvarka ir drausme, kurią palietęs papuoliau į didelę nemalonę.

Norėčiau paklausti p. Žukauską, ką aš turėjau daryti? Vietiniam šeimini-

LIETUVOJE TRŪKUMŲ YRA BEGALYBĖS

Ir tai įvairiose gyvenimo srityse. Kas nuostabu, tai kad jų skaičius ne tik nemažėja, bet su laiku vis didėja. Imkime kad ir prekybą. Bet taip yra tik popieriuje ir radijo pranešimuose tik ne realybėje.

LTSR prekybos ministeris A. Mikutis, kaip praneša š. m. rugpjūčio 28 d. "Tiesa" Nr. 203, konstatuoja, kad, girdi, atpiginus kainas, "po šeštojo jų sumažinimo T. Lietuvos darbo žmonės įgijo įvairių prekių už 95 mil. rublių daugiau, negu pernai per tą patį laiką." Per pirmąjį šių metų pusmetį, kaip toliau nurodo Mikutis, gyventojams parduota daugiau negu pernai per tą patį laiką riebalų 2,1 kartų margarino — 90%, mėsos 43%, cukraus 30% etc. Faktiškai visi šitie skaičiai rodo tik tai, kiek daug ir kokių pirmojo reikalingumo reikmių anksčiau gyventojams trūko. Ir pats ministeris pripažįsta, jog padėtis buvo ir tebėra labai sunki, nes "maisto produktų pardavimą" teks siemet dar daugiau didinti, ir tai žymiais skaičiais. Mikučio žiniomis, "nereti atsitikimai, kai pirkėjas, norėdamas nusipirkti tą ar kitą prekę, yra priverstas vykti jos pirkti į kitą miestą arba kitą rajoną. Net stambiausių respublikos miestų parduotuvėse vis dar nepakankamas prekių asortimentas, dažnai trūksta vieno prekių, tuo pat metu lentynos užverstos kitomis, neturinčiomis didelės paklausos. Štai Eišiškių rajone ištisą mėnesį į 11 parduotuvių nebuvo pritatoma žibalo, o Puvėnų kaime jis nebuvo parduavinėjamas šešis mėnesius (tuo tarpu sovietinė propaganda stengiasi visus įtikinti, kad, girdi, jau kiekviename Lietuvos kaime spindinti Iljičio lemputė... E.) To pat rajono Daržininkų kaimo parduotuvėje daugiau kaip du mėnesius nebuvo druskos. Ilgą laiką stokojo druskos daugelis Telių ir Vabalninkų rajonų parduotuvių. O eilė Linkuvos, Kupiškio ir Pakruojos rajonų parduotuvių neturėjo siūlų..."

Už visą bėdą Mikutis stengiasi vietoje komunistinės tvarkos suversti "prekybinių organizacijų" apsilaidimui", mėgindamas pridengti faktą, jog Lietuvoje nėra net pačių svarbiausių reikmių. Ir pats Mikutis toliau konstatuoja, kad "prekybinės organizacijos, pirmoje eilėje kooperatinės, nepatenki-

na kolūkių kaimo gyventojų paklausos tokiems dirbiniams, kaip ratų tepalas, pakinktai, kirviai, ketaus liejiniai ir t. t. Labai silpnai organizuota prekyba kurortuose. Net tokiose vasarvietėse, kaip Palanga, Druskininkai ir Birštonas, beveik visiškai arba visai nėra valstybinių prekių ir visuomeninio maitinimo įmonių. Kurortuose beveik neįmanoma gauti tokių dirbinių, kurie reikalingi atvykusiam ilsėtis darbo žmogui. Visiškai teisingi yra gausūs darbo žmonių priekaištai visuomeninio maitinimo įstaigoms. Patiškai asortimentas jose skurdus, maistas gaminamas neskaniai, restoranų, valgyklų, užkandinių ir arbatinių darbo kultūra žema." Kadangi "nevisuomeninių maitinimo įstaigų" okup. Lietuvoje nėra, tai faktiškai kiekvienas gauna misti tik tuo, ką pats įstengia "su-siorganizuoti". Ir taip dabartinė mitybos padėtį įvertina ne koks nors "reakcionierius", bet pats LTSR prekybos ministeris A. Mikutis.

Tad ar tenka stebėtis, kad jau rytojaus dieną, būtent — rugpjūčio 29 d. Nr. 204 ta pati "Tiesa" vedamuoju šaukia: "Daugiau mėsos ir pieno darbo žmonėms". Šiame vedamajame konstatuojama, kad negeresnė padėtis yra ir kolektyviniuose ūkiuose. Pvz. vystant visuomeninę gyvulininkystę Joniškio rajono kolūkiuose. Valstybinis pieno primelžimo ir vilnų kirpimo planas čia kas metai sužlugdomas. Karvių pieningumas pernai dargi sumažėjo. Melnikaitės vardo kolūkiuose ir šiais metais per pirmus šešis mėnesius teįvykdyta vos 21,9 metinio primelžimo plano. Daugelyje kolūkių primelžiama dar mažiau pieno, negu iki to laiko pernai. Nė viename kolūkyje nėra žalio konvejerio; maža teatoma gyvulių laikymo sistema (kitaip tarus — jie vaikščioja po plynų dangumi... E.). Nepatenkinamai organizuotas gyvulių ganymas ir girdymas, gyvulių ūkio vystymas kolūkiuose žlugdomas dėl pašarų stokos. Antai Simno dajone nėra nė vieno kolūkio, kuris būtų įvykdęs valstybinį planą gyvulių skaičiui padidinti. Paukštininkystės išvystymas čia iš esmės sužlugdytas...". Taigi, tiesiog zosčenkiski vaizdai iš okupuotoos Lietuvos gyvenimo, išdėstyti pačios "Tiesos" vedamajame.

Bolševikiška žvejyba: sėdi ant kranto ir žuvis lekia pagal planą

Bolševikai nepaprastai giriasi "Klaipėdos tralerių laivynu" — esą, jie prigaudę tiek ir tiek žuvis, atliktos tokios ir tokios normos etc. Tačiau "Tiesa" rugpjūčio 29 d. Nr. 204 atskleidžia kitą medalio pusę, — iš tikro yra vi-

kui — australų klebonui ši tvarka taip pat nepatiko. Jam buvo užtenkamas argumentas, kad lietuviai per pamaldas sėdi salė ir už tai sales jis atsakė. Atsakė ne tik pamaldų metu, bet iš viso atėmė raktą bet kada naudotis kurio mis patalpomis, išskyrus pačią bažnyčią. Su visa biblioteka ir mokykla turėjome išsikraustyti. Tai padarė net penkis kartus, bet aš vis atsispausdavau ir pažadėdavau reikalaujamą tvarką įvesti. Nors tai buvo mano kartkartėmis skelbiama ir prašomi visi žmonės laikytis tvarkos, bet ar susirūpino Valdyba, kad neteksimė iš viso patalpų. Mano visos pastangos atrodė vertos tik juoko ir tinkamos "Mūsų Pastogės" "Pykti nereikia" skyriui. Valdybos nariams priminus tvarką, buvo sulauktas atsakymas, kad Valdyba yra vyresnis organas ir ji nieko čia klausyti tvarkos eikalu netur. Su kuo aš dar turėjau tartis, jeigu ir su Apyl. Valdyba šiuo reikalu kalbos neradau? Gal reikėjo laukti to paskutinio karto, kada australų klebonas jau daugiau nebedovanos ir visiems reikės keliauti į jėškoti naujų patalpų? Kiek ilgai po Melbourne taip būtume keliavę? Bendruomenė jau trejų bažnyčios salių yra netekusi anksčiau. Niekas tačiau tuomet rezoliucijų ir smerkiamųjų kalbų neraišė.

sai kitaip, negu per radijus mėgsta tiesą klastoti jų pačių propaganda. "Tiesa" konstatuoja, kad

"mėnuo iš mėnesio Klaipėdos tralerių žvejybos laivynas neįvykdo užduočių,

likdamas kas kartą skolingas gyventojams dešimtis tūkstančių centnerių žuvis. O juk laivynas auga, jis aprūpinamas puikiais laivais, naujausia žūklės technika. Atrodo, yra visos sąlygos likviduoti atsilikimą". Deja... Štai "22,5 metais plaukiojį jūroje kap. drg. Bielozarovo vadovaujamas laivas ir įvykdė vos pusę užduoties. O mažasis žvejybos traleris Nr. 88, išbuvęs jūroje 20 parų, teįvykdė vos 28% plano... Žvejybos darbuotojų tarpe yra nemaža jaunų specialistų, neturinčių reikiamo patyrimo"... S. Budrys toliau rašo, kad jūroje esantiems laivams "vadovaujama iš kabinetų". Net pats skyriaus vedėjas Tarasovas "gaudo žuvį sėdėdamas krante", todėl "daugelio laivų atvežtos žuvis rušingumas yra žemas", labai silpnai kontroliuojamas laivų paruošimas prieš išplaukiant į jūrą, mechanikai mėtomi iš laivo į laivą, o "žvejybos uoste nuolat galima išvysti stovint dešimtis laivų net ir tuomet, kai žūklės sąlygos esti nepaprastai palankios. Laivų remontas trunka pernelyg ilgai, krante lieka ir tokie laivai, kurie pilnai paruošti plaukiojimui, nes nesukomplektuotos jų igulos". Todėl "visumoje dėl šių priežasčių

laivynas nustoja kas mėnesį tūkstančius valandų. Stovi uoste neišnaudojami laivai, Perkelta į 8-tą puslapį

LITERATŪRA MOKSLAS MENAS

Piligrimai

V. Gheorghiu

Traian Koruga ir Eleonora West sėdėjo šalia vienas kito priešais Weimaro miesto karo komendantą, amerikietį majorą Brown.

— Tai viskas, pone komedante! — atsakė Traian. — Rugpjūčio 23 dieną, kai rusai okupavo Rumuniją, kroatų internavo mane ir mano žmoną kartu su visa rumunų pasiuntinybe. Uždarė į viešbutį ir elgėsi pagal tarptautinę teisę su mumis kaip su priešų šalies diplomatiniais atstovais. Po to Kroatiją okupavo Tito partizanai. Buvome vėl internuoti Austrijoje, Vokietijoje ir galiausiai Čekoslovakijoje. Kai Vokietija kapituliavo ir jau daugiau nebuvo kam mus internuoti, pasukome į Vakarų. Palikome viską ką turėjome ir atkeliavome!

Eleonora prisiminė tą dviejų šimtų penkiasdešimt kilometrų pėsčiomis atliktą kelionę, ištinusias kojas ir pūsčius padus.

— Mes palikome viską, kad tik per laukus ir miškus pabėgtume ir pasiektume tokią vietą, kurią jau buvo okupavę amerikona, britai ar prancūzai! — aiškino Eleonora. — Nenorėtume gyvi patekti į rusų ar partizanų nagus. Verčiau būtumėm galą pasidarę, negu jiems pasiduoti!

— Kodėl jūs taip bijot rusų ir partizanų? Nė vienas, išskyrus fašistus, neturi jų bijoti! Rusai ir partizanai yra mūsų sąjungininkai! Jie kariauja už Jungtinių Tautų interesus!

— Jūs irgi nesate fašistas, pone komedante, bet aš manau, kad visgi neliktumėt su savo žmona bolševikų okupuotoje teritorijoje nei dvidešimt keturiom valandom! Ne dėl kokių nors politinių priežasčių, bet paprastai vien tik dėl rusų žiaurumo ir teroro! Aš taip pat netikiu, kad jūs turėtumėt drąsos aplankyti rusų ar partizanų užimtas sritis be uniformos ir stiprios sargybos! Tai ar yra tikslu tuomet klausiti

mus du beginklius žmones, kodėl mes pabėgome nuo barbariškų hordų, ginkluotų naujausio amerikoniško tipo automatiniiais ginklais?

— Tai ko jūs dabar norite? — paklausė majoras Brown. — Iš Vokietijos išvykti neturite teisės, o kol čia gyvenate, būsite traktuojami kaip priešų šalies piliečiai! Gausite tas pačias teises kaip ir vokiečiai, turėsite klausyti ir pildyti tuos pačius, vokiečiams paskelbtus, įsakymus. Viskas! Nieko daugiau!

— Kitaip sakant, jokių teisių iš viso neduosite! Kiekviena Weimare gyvenanti vokiečių privalo valyti Buchenwald koncentracijos stovyklos išviete ir plauti kas savaitę buvusiųjų tos stovyklos kalinių paklodes! Gal norėtumėt kad ir mano žmona dirbtų tą patį darbą?

— Mes nesame jokie Amerikos ar sąjungininkų priešai! — įsiterpė Eleonora. — Sąjungininkų priešai mus išlaikė internuotus virš metų! Atvykome paprašyti, kad leistumėt šioje apylinkėje susirasti pastogę, arba, jeigu neturime teisės pasilikti, tai paprašyti išvykimo leidimą. Esame abu benamiai, neturime kur pernaktuoti ar pavalgyti, neturime kur nusiprausti, neturime teisės pasilikti ir neturime teisės išvykti!

— Jūs esate priešų valstybės piliečiai! Man visiškai neįdomu jūsų asmeniniai nepasisekimai. Turite Rumunijos pasus? Taip! Reiškia, tuo pačiu esate mūsų priešai!

— Bet Rumunija per paskutiniuosius dešimt mėnesių kariavo sąjungininkų pusėje prieš Vokietiją! — aiškino Eleonora. — Jūs tai labai gerai žinote, kaip ir mes. Aštuoniasdešimt tūkstančių rumunų padėjo savo galvas už sąjungininkų interesus. Ar ir tuos, kurie pėsi į petį kariauja su jumis prieš bendrą priešą, laikote savo priešais?

— Rumunija yra priešų valstybė! — užriko majoras ir išsitraukęs iš stal-

čiaus prirašytą popieriaus lapą pradėjo skaityti: — Priešo šalys — Rumunija, Vengrija, Suomija, Bulgarija, Vokietija, Japonija, Italija. Pakankamai aišku? Judo esate USA priešai!

Traian atsistojo. Eleonora, permetusi akimis majorą, paklausė:

— Ar neskaitėte laikraščiuose, pone majore, kad Rumunija jau beveik metai „mkfwy hrdlutaoin shrldu cmfwpyd“ kai kariauja sąjungininkų pusėje? Ar mūsų turimeji dokumentai, įrodantieji kad buvome vokiečių internuoti, neįtikina jūsų? Mes tikrai nesame jūsų priešai!

— Kaip ten bebūtų — man visiškai neįdomu! Aš turiu instrukcijas iš aukščiau ir jose yra aiškiai parašyta, kad Rumunija yra USA priešas! Jau ir taip be reikalo sugaišau daug laiko čia su jumis besiginčydamas. Jūs, madam, esate mano priešas! Mano priešas! Supratote? Jeigu aš būčiau papuošęs į jūsų rankas, tai tikriausiai būtumėt mane sušaudę iš karto, o ne pasisodinę prieš save ir kalbėjęsi taip, kaip kad aš dabar kalbuosi! Aš nusižengiau įsakymui, bet daugiau to nebepadarysiu! Su priešais iš viso nekalbama!

Majoras Brown, Weimaro miesto karinis komendantas pabalo iš pykčio ir visiškai nekreipė dėmesio į Traian ir Eleonoros atsisveikinimo žodžius.

— Stai tau ir Vakara! — tarė Traian lipdamas laiptais. — Jiems visai neįdomūs yra nei žmonės, nei faktai! Visiškai nekreipia dėmesio į individą! Subendrinu viską ir lenkiasi tik prieš taisykles, prieš popierių atspausdintus nurodymus!

— Aš jau nebepaliu, paeiti! — tarė verkdamą Eleonora ir pasirėmė į Traian. — Du šimtus kilometrų bėgome. Bėgome kaip kad piligrimai bėga į Meką!

— Nesigailėk, Nora! Pabėgome nuo rusiško teroro ir džiaukimės! Niekur šiandien pasaulyje nėra tokios vietos, kur žmonės būtų laimingi! Žemė jau daugiau nebepriklauso žmonėms!

Išvertė Vac. Tamošaitis

BŪDAVO...

Juozas Mikštas

Sodietiškų prisiminimų pynė (Švenčionių aps., Dukšto vals.)

(Tąsa)

KAMAROJ — KAIP ČIA SAKYTI— PAS ROŽELĘ KIRSTUKYTĘ...

Būdavo, nujojęs Juodį
Į ganyklą žalią,
Savom kojom gazo duodi
Pas tokią Roželę.

Saulė sėda į beržyną,
Kmynais kvepia vėjas.
Tėvas nieko nebežino,
Kur sūnus išėjęs...

Kitamet jau per mesiedą
Reiks eit prie altoriaus,
Ir užmaut Roželei žiedą, —
To rimtai jau noris.

* * *
Takas už kanapių suka...
Kieme bobos baras.
Draskosi šuva Kirstuko, —
Kaip pasiekt kamara?

“Alasas” vis tebeaidi
Iki Plikių dvaro.
Kirstukienė gaudė gaidį, —
Kaip pasiekt kamara?

Temsta. Laukiu valandėlę,
Laukiu jau ir kitą...
Visi šunes, lyg pašėlę,
Los gal iki ryto.

Rėpioju, kaip jau nēkartą,
Tarpežiais kopūstų.
O Kirstukas ten nuo tvartų
Leidžia balsą rūstų:

— “O kad jas kur šimts ridikų! —
Kiaulas dar ne visas.”²⁾
Tai gal vėl jau bulbas Miko
Mūsų tekis knisa.

Tas piemuo visai ištizo —
Tekio nenugano.
O kiek jau suplėsė vyžų, —
Pone Dieve mano!”

* * *
Laukiu valandą dar trečią,
Laukiu ir ketvirtą...
Jau tylu... Tad maunu stačias,
Nors pakinkliai tirta...

Barkšt į langą... “Leisk, meilute,
Širdį “stošnai” gelia...”
Ir tuojau, kaip gali būti, —
Aš jau pas Roželę.

Kvepia kamara nasturtais,
Liepžiedžiais, gvazdikais.
O Roželė — mano turtas —
Vaikiškai išdykus:

Už plaukų mane pešioja,
Pažastis kutena.
Mina mano basą koją,
Žaidžia, kaip išmano...

Šnibždamės sau tylutėliai.
Duryš užkabintos...
Dėkui Dievui, balandėle, —
Rytas dar nešvinta...

* * *
Tik staiga, net persigandom,
Karšta pasidaro!
Girdim: — “Troboj blusos kanda,
Laisk man’ į kamara...”

Priemenėj mama Roželės
Graibos apie sienas...
Man tiktai pro langą kelias
Lieka vienui vienas.

Strykt! Vaje! O prakeikimas! —
Jau šuva paleistas
Puola, loja, net užkimęs,
O kad jį kur raistas!

Sokdamas per daržo tvorą,
Persiplėšiau kelnes,
Ir kilometrų gal porą
Gazavau, kaip velnias.

O gaidžiai jau viens po kito
Plėšia kakaringę,
Skelbdami ankstyvą rytą
Darbo kasdieninio...

²⁾ Autoriaus atmenamais laikais senesnieji žmonės (Dukšto vals.) nesakydavę: bulvės, kiaulės ne visos, bet “bulbas”, “kiaulas ne visas”, “Laisk man’ į kamara” ir pan. Jaunimas jau prisitaikydavęs prie bendrinės tarsenos.

Mokslo ir technikos naujienos

JAU STATOMA TARPPLANETINĖ STOTIS

Tarpplanetinės Visatos Tyrimo Džos narys, Dr. Meyer-Cords, gyvenęs Dusseldorfe, pareiškė, kad Amerikoje jau pradėta tarpplanetinės stoties statyba, tūkstanties mylių aukštyje. Ši stotis, kaip jau ankščiau buvome rašę, skriesianti aplink žemės rutulį, turėsianti nepaprastos reikšmės ateities karuose ir susisiekimui su kitomis planetomis. Dr Meyer-Cords tvirtina, kad šiuo metu prie šio fantastinio darbo dirba per tūkstantis darbininkų.

(Nepr. Liet.)

DIRBTINIO LIETAUS IŠSAUKIMAS

pradedamas vis plačiau praktikuoti. Gegužės mėnesį, nakčiai iš 24-tos į 25-tą, po ilgos sausros Fortalezoje, Searos sostinėje, iškrito 16 mm lietaus. Lietus buvo išsauskas dirbtiniu būdu, per bandymus, kuriuos atliko Žemės Ukio Sekretarijos technikai Coso upės slėnyje, aplaistant debesis įelektrintu sodos chloro skiediniu. Dalį Brazilijos nuolat kankina sausra, kiti atogrąžų lietūs. Todėl čia vienur kitur vis daromi bandymai suburti ir išsklaidyti debesis, kad žmogus galėtų kontroliuoti šiuos gamtos veiksmus. Pastaruoju metu lietaus sukėlimo bandymuose padaryta didelė pažanga.

(Nepr. Liet.)

NETIKĖTI IŠRADIMAI

Išrasti ką nors naujo nėra paprastas dalykas, ypatingai šiais laikais. Zmo-

gaus protas nežino ribų ir nepažįsta kliūčių. Tūkstančiai mokslininkų džiaugiasi smegenis, norėdami siekti to, kas nepasiekta, laužti ten, kur dar nepralaužta. Valstybės bandymams išleidžia milijonus. Pastatytos moderniausios laboratorijos, naudojami tobuliausi instrumentai. Bet daugelis labai svarbių išradimų padaryta netikėtai.

Mokslininkas Daguerė vieną rytą bandė padaryti pirmąją foto plokštelę. Jis paėmė sidabro ir jį aprūkę jodo garais. Apšviesta plokštelė nereagavo. Daguerė manė, kad bandymas nepavyko ir įmetė ją į spintelę, kurioje laikė savo chemikalus. Sekantį rytą nustebo, pamatęs plokštelėje ryškų vaizdą. Įmes ta plokštelė pateko netoli buteliuko, kuriame buvo gyvsidabrio druska. Per naktį vykusio cheminės reakcija išaiškino plokštelę. Taip per klaidą gimė pirmoji fotografinė plokštelė.

Panašiai atsirado ir linoleumas. Fred Woltonas užmiršo uždengti klijų puodą. Rytąjaus dieną jis pastebėjo, kad paviršiuje susidarė lanksti plutelė. Jis atsiminė, kad valgomojo grindys yra labai blogos, kurioms iškloti jau seniai jieskojo kokios nors pigios ir lengvai valomos medžiagos. Nuo tos dienos jis pradėjo daryti įvairius bandymus su dažais ir kljais. 1863 m. linoleumas jau buvo rinkoje.

Štai bakalitas. Kaip sunku šiandien būtų įsivaizduoti gyvenimą be šios labai pigios ir patogios medžiagos. Telefonai, šukos, peleninės ir šimtai kitų dalykų padaromi iš jo. Šiandien mes galime juo naudotis ir už tai dėkoti — katei. Ji, vaikščiodama po šeiminingo stalą, išvertė buteliuką formaldehido,

kuris apipylė gulėjusį gabaliuką sūrio. Pastabus šeimininkas greitai susivokė, kad formaldehidu aplietas sūris virto kieta, atsparia medžiaga. Pradėjo daryti įvairius bandymus: jų išvadoje gimė bakalitas.

Nuolat skubąs Gillette, visada besiskusdamas išspjaukdamas. Tai paskatino jį išrasti skutamąjį peiliuką ir skutamąją mašinėlę.

Juozapas Hudson nemokėjo garsiai švilpti, todėl jis išrado švilpuką.

Juozapas Giden gavo 250.000 svarų už išradimą spygliuotos vielos, kurią jis susapnavo.

Siebergeris tingėjo lipti laiptais. Žmonės jį vadino slunkium. Įpykęs, jis išrado judančius laiptus, kuriais dabar naudojasi visame pasaulyje.

Prieš kelis šimtus metų žmonės maišė tą dėdavo į burną pirštais. Mandagumo vadovėliuose tada buvo rašoma: “Tenedada moters maistą į burną abiems rankom. Nedėk maisto į burną ta pačia ranka, kuria šnypštė nosį”. Vėliau atsirado šakutės, bet jomis galėjo naudotis tik turtingieji. Gabus vokiečių Kruppas, 1847 m., pradėjo gaminti metalines šakutes ir tuojau pagarsėjo, kaip žmonijos geradėjas. Nuomonė apie jį pasikeitė, aki jis pradėjo gaminti patrankas.

Penicilinas šiandien yra vardas, kurį vartoja visa žmonija. Praėjusio karo metu, jis išgelbėjo beveik pusę sužeistųjų nuo mirties. Atrastas jis buvo paprastu supuolimu: britų gydytojas Flemingas, atostogaudamas Šveicarijoje, pastebėjo, kad ganyklose, yra apvalios vietos, kurios skiriasi nuo visos ganyklos. Jos atrodė tarsi būtų skries-

SVEIKINTINAS LEIDINYS VAIKUČIAMS

Visi skundžiamės, kad mūsų vaikai neturi tinkamų vadovėlių išmokyti lietuvių kalbą skaityti ir rašyti; visi sutinkame, kad vaikų nutautėjimas eina nepaprastai greitais žingsniais ir kad tiesiog nėra priemonių tam užkirsti kelią, nes, visų pirma, neturime tam tinkamų vadovėlių.

Spaudos Bendrovė “Žiburiai”, Kanadoje padarė pirmąjį žingsnį pralaužti ledus ir išleido pirmąją dalį “Kregždutės”. Tai elementorius, skaitymai, aplinkos pažinimas ir metodinės pastabos, sudarytos pagal naująją J.A.V. ir Kanados lituanistinių mokyklų programą ir tinka tiems mūsų mažiesiems, kurie nori išmokyti lietuviškai skaityti ir rašyti.

Reikia tikėtis, kad jau netolimoje ateityje susilauksime II ir tolimesnių dalių.

tuvu specialiai išbrėžtos. Tyrinėdamas pastebėjo, kad taip yra todėl, kad tose vietose neauga kai kurie augalai. Niekas negalėjo išaiškinti to keisto gamtos reiškinio. Tik po nuodugnų tyrinėjimų Flemingas atrado, kad augimą sustabdo grybelis, gamindas peniciliną.

Daugiausia idėjų, gal būt, žmogui davė pati gamta. Stebėdamas paukščius, jis išmoko skraidyti, iš žuvų plaukioti, nes gamta sugeba išspręsti kebliausius klausimus.

(Nepr. Liet.)

PADEKA

Trejus metus išbuvus ligoninėje pasveikau ir ligoninę apleidau. Šia proga reiškiu savo nuoširdžiausią padėką tiems tautiečiams, kurie šios ilgos ligos metu manim rūpinosi, lankė ligoninėje su dovanomis, globojo mano turtą, ypatingai gi tiems, kurie prieš susirgimą buvo visai nepažįstami, o ligos metu pasidarė geriausi bičiuliai. Mano ypatinga padėka priklauso Kun. Dr. P. Jatului, p-nioms Reisonienei, Varnauskienei, Čepiauskienei, p.p. Giničiui, Straukams, seslei J. Jablonskytei, p-lei A. Valadkaitei, p-nams Rūkštelėms, p-nui J. Langevičiui, p-nams Pimpėms, Veličkams, Šurnai, Račkauskui. Letukams, p-niai Rimšienei. p. J. Glušauskui už spaudą. Pasieliku visada dėkingas.

Povilas Matukas

Behind the Curtain

Benjamin E. West

Throughout the communist world from East Germany to Red China, there exists today an acute shortage of medical facilities, particularly for the working people.

In large areas there is virtually no surgery available. Vaccines, serums and other medical preparations are often of poor quality. Doctors are in short supply everywhere.

In East Germany, the Ministry of Health has inaugurated a 12-month training course to produce 500 additional physicians each year. This is particularly ironic in a country long noted for the high standards and thoroughness of its medical training. No longer will it be necessary to spend four to six years in careful preparation for the medical profession. Not even gymnasium (High School) training is required.

To qualify for the speed-up medical course, candidates must pass a test in "political reliability." One important phase of the course is the study of communism and its goals.

At the end of 12-month's training these 365-day wonders, or "quick quacks" as some East Germans refer to them, are allowed to diagnose, prescribe medicines and perform surgical operations, including amputations.

Communist China has found a way to produce doctors even faster. A medical degree can be obtained there in only six months, provided, of course, that the candidate can pass the "political reliability" test. Missionaries arriving in Hong Kong after expulsion from China, reported that foreign missionary doctors were being compelled to teach medicine in these speed-up courses.

Shortage of medical personnel in North Korea is equally serious. United Nations armed forces doctors who were released from communist prisoner

of war camps last week stated that many sick and wounded U. N. prisoners died without ever having the benefit of medical care.

Captain Clarence Anderson, an American army physician captured in 1950, said the few communist doctors he saw seemed more concerned with teaching communism than with healing the sick. Sometimes, he asserted, the Chinese and North Koreans refused to treat the wounded until they signed propaganda statements or confessions of alleged crimes.

In the Soviet Union, E. I. Smirnov, Minister of Public Health, some time ago indulged in a remarkable bit of breast-baring regarding medical shortcomings in Russia. Writing in the medical magazine "Sovetskaya Meditsina", he said:

"An analysis of our medical work brings to light gross defect. According to data of the Mytishka Hospital, Moscow, the percentage of mistakes in diagnosis of ailments mounted to 50 to 75 per cent. The picture is similar in other cities. All this goes to show that the quality of medical aid is not satisfactory. Clinic doctors make mistakes not only when they direct their patients to hospitals, but also when they themselves treat them.

The quality of medical aid, especially surgical, in the villages is unsatisfactory. Less than one-third of all the district hospitals have surgical departments. In certain oblasts (provinces) the heads of health departments are not doctors; in some districts the heads of departments are nurses or persons without any medical education.

Perhaps Smirnov was too frank in his evaluation of Soviet medical shortcomings, however, for he no longer holds the position of Minister of Public Health.

BRANGOKOS IŠKILMĖS

Anglijos karalienės karūnacijos išlaidos, kurias turėjo sumokėti valstybės iždas, siekia 2 mil. svarų. Jos išleistos Westminsterio priestatams ir papuošimams. Karalienės svečiams vaišinti — 125.000, vyriausybės svečiams — 101.000. Kariuomenei išlaidų buvo 700.000. Savivaldybės turėjusios 8 mil. svarų išlaidų. Skačiuojama, jog atskiri piliečiai turėjo apie 20 mil. svarų išlaidų, nes apyvartoję padaugėjo pinigų 30 mil. Už alų ir kitus gerumus, per karūnacijos savaitę, išlaidos siekė 30 mil. Be to, karūnacijos diena buvo nedarbo diena, taigi, dingo dar 20 mil. svarų. Visą suvedę randame apie 120 mil. svarų išlaidų.

KERŠTAS UŽ TEISINGUMĄ

Johannesburgo vienos futbolo komandos žaidėjas J. Mapike, nuteistas mirties bausme už tėvo nužudymą, kuris, būdamas tos komandos teisėju, vienu rungtynių metu pašalino iš aikštės sūnų.

IMTININKAS J. VINČA KOVOJA SU MEŠKA

Lietuvių Auditorijos Chicagoje šeimininkai, šiemet Kentucky valstybėje susiradę mešką atsivedę jį savo gegužinė ir leido kam išbandyti savo jėgas su tuo žvėreliu. Na, ir pabandė, lietuvis stiprusis Juozas Vinča.

Kelis kartus meškos parmestas ant žemės ir užgultas, visgi rungtynių pabaigoje J. Vinča sugebėjo mešką patiesti ant menčių ir išėjo laimėtoju.

J. Vinča paklaustas, ką galis pasakyti apie savo priešą, pareiškė, kad tai, girdi, labai protinga meška, nes ji beveik neapdraskiusi. Šias rungtynes stebėjo apie 2.000 žmonių.

Nors šį smeigtą stengėsi kai kurie atitaisyti, tačiau pati "Mūsų Pastogė" Redakcija savo priedaše vis dėlto paskyrė mane ir nekultūringųjų eiles. Su p. Redaktorium š. m. balandžio mėn. 18 d. Sydneyje ir šį dalyką buvome išsiaiškinę ir susitarę, kad visas laikraštys bus atitaisyti. Laukia 4 mėnesius, ir štai pasirodė "atitaisymas" — iš nekultūringųjų buvau perkeltas į anarchistus. Argi tam tikslui p. Žukauskas mane kvietė pasitarimui? Kieno čia tas "Nepagirtinas kelias"? Ne taip buvome susitarę ir ne tokio atitaisymo aš laukiau. Kam tuomet vieną žadėti ir kitą daryti?

Lengvai tai priimčiau, jeigu liestų mane tik asmeniškai. Dabar tačiau rishama su mano pareigomis — su kapeliono vardu Tarsi aš per klaidą būčiau įsibrovęs į Bažnyčią ir užėmęs tas kapeliono pareigas Jeigu ir taip būtų, tačiau ne "Mūsų Pastogė" ir ne p. Žukauskui turėtų rūpėti šie dalykai. Muilo burbulų pūtimas ir tuščias šantažavimas nėra Giovanni Papini kelias. Tokius argumentus, kaip tai: "pasirinko anarchinį, netvarkos kelią, ignoruoja bendruomenės tvarką ir drausmę, asmeninės ambicijos, nėra pagrindo, neatitinka tiesai" ir pan., gali kiekvienas išdaičiuoti. Įrodykit, ponai, kas mano pareiškime yra melagingo, duokit argumentus, faktus ir tuomet kalbėkit, kad kapelionas meluoja. Jeigu tą pačią mintį, kuri išdėstyta mano pareiškime, drįsau kartoti pamoksle, kaip pripažįsta "Mūsų Pastogė" (Šešėliai Melbourne Nr. 229), tai ne melą prisieliau skelbti Bažnyčios vardu ir ne melui mane paskyrė Bažnyčia. Ne p. Žukauskas uždėjo šias pareigas ir ne jam nuimti tą Bažnyčios šydą.

Ponui Žukauskui ne tik aš esu įgrišęs kaip kapelionas, bet iš viso jam rūpi skelbti išsilaisvinimą iš "senojo religinio fanatizmo" (M.P. Nr. 222). Paranku jam propaguoti Bažnyčiai priešingą mintį ir motyristės atžvilgiu. (M.P. 227) Lengva tai visa padaryti pačiam esant "Mūsų Pastogės" Redaktoriu. Jeigu kas bandytų skelbti priešingą nuomonę ir prašytų atspausdinti M. P. puslapiuose, lengvai jis gali tokį

SOVIET ZONE GERMANS ARE FIGHTING MAD

"A railroad worker from the East Zone of Germany who made his way past communist controls into Berlin by stowing away aboard a baggage car describes the mood of the Germans on the other side of the Iron Curtain as "fighting mad."

"I'm afraid something is bound to happen soon. They won't have anything to feed us. The crop is bad throughout the zone, there isn't enough grain, the potato fields are dry, and you can't do much with just turnips," he said.

Asked whether there would not be food forthcoming from Russia, he declared, "That's what you read in the papers. But there isn't any, at least not enough to help feed the people."

In the area near his hometown, about 75 miles from Berlin, resistance to the communist regime continues unabated, he said.

One day, he reported, the People's Police attempted to round up a group of women returning with American free food parcels. They let fly with the flour bags from their parcels.

"You can imagine how the police looked when the flour bags started breaking over their heads," he chuckled. "The women got away with the

rest of their food, the canned milk and lard. These are the items the police try hardest to get, either eating it themselves or turning it over for sale in government-operated stores.

Again and again he returned to the problem of the food shortage, showing deep concern over the future. "You can't feed working people on dry bread," he said. He described the communist regime as a "bunch of criminals" for feeding them lies and propaganda instead for the food they need.

He said the people have found protection in the very fact that so many have come over for food parcels. During the first day of the distribution, two of his fellow workers were fired for getting food, "but if they had kept that up half the force would be gone by now."

According to a 50-year-old farmer from a small agricultural village, the rural situation has not changed. "The fact that I, a farmer, have to pick up these parcels speaks for itself. The crops everywhere are bad, but we have to turn them in as usual. This talk of a new program for farmers is nonsense."

DVI GRUPĖS

"A. Lietuvio" Redakcija paskutiniu laiku gavo baisybes laiškų — tiek daug, kad jie netilpo ant Redaktoriaus stalo, ir iš kurių vienas kitas nukrito pastalėn. O ten jau mano karalystė. Taigi, paskaičiau tuos nukritusius ir susidariau vaizdą, kad Redakciją užgriuvusius laiškus galima suskirstyti į dvi grupes: 1). antiredaktoriškus ir 2). meniškiosius.

Tokį laiškų skirstymą atlikau sąmoningai, pasekdamas bent čia trumpaaisius, kurie, kiek žinau iš Redakcijos krepšio, nepasiskirstė į grupes negali gyventi. Oro, sako, trūksta, liežuviai atrofuoja, kumštys be gestikuliacijos kelnų kišenės pradilina ir t.t. Argumentų trumpaaisiai turi išsitas divizijas.

Bet palikęs tuos pasiskirstymus kitam kartui, noriu grįžti prie savo dviejų grupių.

1). Antiredaktoriškais laiškais vadinu visus sveikinimus, linkėjimus, telegramas, patarimus, pamokymus, gražbylystes ir panašius laiškus, kuriuos "A. Lietuvio" Redakcija gavo penkių metų Jubilėjaus proga. Kodėl? Ogi dėl to, kad prieš kurį laiką neoficialiai teko dalyvauti man viename šumniame baliuje. Sėdėjo prie stalo daug trumpaaisių. Valgė, gerė ir daug, daug šnekėjo. Vienas žilas ponas savo gražiai kaimynei iš dešinės garsiai pasakė: "Žinokit, ponai, kad aš esu antipaneigirikas, ir to turi užtekti".

rašinį nūmesti į krepšį. Tą jau man teko įsitikinti. Paskelbus "Mūsų Pastogė" bendruomenės laikraščiu, maniau, kad visi bendruomenės nariai turi teisę jame pareikšti savo mintis ir rašiau. Pirmas mano straipsnis kažkaip praėjo. Rašiau ir kitą, bet jis laikraščio puslapių jau nebeamatė; nuėjo, matyt, į Redakcijos krepšį. Pasipylė tik kritika, smeigtas ir pasmerkimas. Žinau ir daugiau tokių asmenų, kurie negali rasti vietos bendruomenės laikraštyje. Matyt ir jų mintys neatitinka Redakcijos toną ir kvepia "religiniu fanatizmu", kuris, p. Žukausko nuomone, yra vytnas lauk iš gyvenimo ir bendruomenės laikraščiu nepriimtinas.

Šitoks p. Žukausko apaštalavimas Kat. Bažnyčiai naudos neduoda. Nema-nyčiau, kad tai būtų priimtina nuomone ir visai lietuvių bendruomenei. Turime mes tų "pažangiųjų", bet turime dar ir tikinčiųjų, kuriems religija dar nėra vytna iš gyvenimo.

Kun. Pr. Vaseris

NAUJAS APAŠTALAS

(Atkelta iš 4 psl.)

Man visai nesuprantama, kodėl p. Žukauskas paima bazę Australijos Lietuvių Bendruomenės ir tik iš čia daro visus sprendimus, tarsi ji būtų viena absoliuti, pilnai laisva, visus ir visais atžvilgiais apimanti valdovė. Ką tik išdėstytos sąlygos pasako, kad mes esame svetimate krašte ir svetimojo gryčio. Sąlygos mums yra diktuojamos ir jeigu jos mums nepatinka, nereikėtų jieskoti aukų iš savo tarpo. Nuo to sąlygos nepagerės, bet gali dar pablogėti.

Neišėjau pagaliau aš savo pareiškimu kaip Australijos Bendruomenės narys, bet kaip kapelionas. Nežinau, kodėl p. Žukauskas paima šią bazę. Nors esu aš ir toks, bet mano pareiškimas ne šiuo titulu pasirašytas. Nederėtų teisininkams sukeisti pareigas, kad tuo pasinaudojus galėtų išvąsinti šonus. Jeigu kartą yra kapeliono pareiškimas, tai apie kapelioną ar jam priklausančią drausmę prašom ir kalbėti. Jokie PL Bendruomenės nuostatai kapelionų drausmės nenusako. Tai priklauso Bažnyčiai, kurios vardu jie yra priimti, pasivertinti ir pareigom paskirti.

Savo pareiškimu neišokau taip pat aš ir į svetimą daržą. Kalbu apie Apyl. Valdybą Bažnyčios ribose. Jeigu jai patiko šiame darže — bažnyčios patalpose, tai ji ir privalejo laikytis reikalaujamos tvarkos. Jeigu tvarka nepatiko ir pradėjo atsiduoti "Leidimų Brodu", tai niekas netrukdyt išieiti. Pusę žodžio aš apie tai nebūčiau pasakęs. Nereikėjo tačiau pradėti patiems šeimininkauti.

Ši visa tvarka ir virtinė bauginančių žodžių apie "Australijos Lietuvių Bendruomenės narį" yra per ankstyva. Šiuo titulu aš jokio pareiškimo dar nesu parašęs. Taip išgašdintas gal ir nerasysiu. Kaip bendruomenės narys nesu ne žodžiu Valdybai kokio nepasitikėjimo pareiškęs. Ponas Žukauskas norėtų, kad aš nueičiau į bendruomenės susirinkimą ir ten tai pareikščiau. Žinoma, tuomet pilną teisę turėtų susirinkimas mane kritikuoti, smerkti ir re-

zoliucijas nešti. Susirinkime aš buvau, bet jokio nepsitikėjimo Valdybai nepareiškiau. Ir "Mūsų Pastogė" pastebi, kad laikiaus "nesiangažavimo taktikos". Balsavau kaip ir kiekvienas narys pagal savo nuomonę, nereikalaudamas jokių išimtinių teisių ir nereikšdamas jokių asmeniškų ambicijų. Kada išliko kapeliono klausimas ir p. J. Meiliūnas pasiūlė jį smerkiančią rezoliuciją, tuomet pastebėjau, kad ne bendruomenės susirinkimo teisė yra smerkti kapelioną ar jo darbus. Susirinkime 37 nariai pasivertino eiti vyskupo pareigas ir nubauti kapelioną. Šią teisę pajuto ir p. Žukauskas. Jis lengvai "sutvarkė" "Australijos Lietuvių Bendruomenės narį", bet vis dėlto jam nerami širdis, kad tas narys kunigas, kapelionas ir vis dar kabinasi prie Bažnyčios. Kaip nuo to atsikratyti? Planas nebologas. Suteikia jam pirma "patalpų administratoriaus" pareigas ir kaip tokiu uždraudžia dangstytis "šventuoju Bažnyčios šydu". Kad neįvyktų paklaidos, jis pveda tikintiesiems stebėti, kad "kunigas nepažeistų Bažnyčios orumo, besidangstydamas jos skraiste". Genialus p. Žukausko planas Bažnyčią apginti nuo kunigų! Tokių "Bažnyčios gynėjų" dar neturėjom.

Teisininkui parūpo ir Bažnyčios teisė. Ji dar teikia kunigams kai kurių privilegijų. Gal čia p. Žukauskas atsiminė ir Lietuvos konkordatą, kuriame buvo kunigams palikta egzercijos teisė. Kad ir šie dalykai nedarytų kliūčių, jis pastato kunigą "prieš rašytinius ar nerašytinius įstatymus atsakingu, kaip ir kiekvienas pasaulietis žmogus".

Ši Bažnyčios šydo nuėmimą, Ponas Žukauskas, reikėjo man padaryti pačioj kaltinimo pradžioje. Tuomet ir bažnytkaltinimo pradžioje Tuomet ir bažnytinės teisės būtų nereikėję atmesti, nes jai būčiau nebeprisiklausęs. Be Bažnyčios šydo, tai be kunigo vardo. Kartais, pasirodo, ir teisininkai paskuba su sprendimais, nesutvarkę reikiamų formalių.

Mano adresu šitokių aštrių pasisakymų "Mūsų Pastogė" pasitaiko jau ne pirmą kartą. "Bendruomenės Tarno" buvau paskelbtas pasisavęs bažnyčioj surinktus pinigus. (M.P. Nr. 187).

Tuo laiku kaip tik pro šalį ėjo baltasis šeimininkė, kuri, išgirdusi tą sakinį, pripuolė prie žilo pono ir kad pradės maldauti ir prašyti: "Ne, pone, anties, pagyrimo tikrai neužtenka. Prašau, atleisti, kad aš taip nemoku svečių paraginti! Prašau įsidėti! Ne, aš pati įdėsiu Tamstai šią kulšiuokę. Dar sparniuką prašau! Padažo? Prašau antį negirti, bet valgyti."

Kai šeimininkė, prikovusi lėkštę, nuėjo prie kity svečių, žilasis ponas ir jo graži kaimynė taip skaniai juokėsi, visą vakarą buvo toki linksmi, kad aš įsitikinau, jog žodelis "anti" yra kažkokiais, man nesuprantamais, ryšiais surištas su linksmumu. Dabar matydamas, kad Redaktorių, gavęs tiek daug sveikinimų, vaikščioja giedras ir prašvites, tuos visus jį linksmi nuteikusius laiškus ir pavadinau antiredaktoriškais.

2). Meniškosios grupės laiškų labai daug radau Redakcijos krepšį, iš kurių susidariau vaizdą, kad kažkur toli (už keletos prieš mano giminę užvertų vinių užtvartų), Australijoje kažkada įvyko didelė lietuviško meno paroda. Apie ją laiškuose rašoma:

"... jau iš viename laikrašty spausdinamų jos kreivų skelbimų buvo aišku, kad tiesumo (išskyrus paveikslų rėmus) toje parodoje nebus."

A.J.K.
"Augštai gerbiama Redakcija! Meldžiu parašyti man aiškiai, kada toji paroda lietuviškų maliavonių uždarsio. Tai noriu žinoti dėlei to, jogei mano sūnus Petras, kuriam per šv. Čną sueis lygiai 12 metų, iš kramtomos gumos subatos vakare nulipino tokį nei šį, nei tą. Pažiūrėjau ir jau norėjau nusispjauti, kai staiga toptelėjo man į galvą — kur aš būsiu panašų nieką matęs. Atsiverčiu laikraštį, ogi vė; parodoje visai panašus antrą pryžą laimėjęs. Tada aš ir sakau vaikui: "Te tau trupensą, nusipirk daugiau gumos ir tam savo menui nulipylk ilgesnes kelnes, kad pilvą uždengty, o aš tuo tarpu parašysiu gromatą Redakcijai." Taigi, gerbiama Redakcija, jei ta paroda dar neusidarys greitai, noriu ir aš savo vaikiu meną jon nusijsti ir pirmą pryžą laimėti."

Arakauskas.
"... nežinote, kodėl bendruomeninėje spaudoje tilpo nuotraukos tik antrą ir trečią premiją laimėjusių dalykų. Nežinau nė aš. Mano įsitikinimu, tai turėjo būti kažkas panašaus į "Naktinę negrų kovą tunelyje". Tas paveikslas yra garsus kalbose, raštuose (Pabaiga 7 psl.)

Easy English

Easy lessons number thirty-nine

MARY: How is your car going, John?
JOHN: Very well, now. Why?
MARY: I want to learn to drive a car.
JOHN: Oh no, Mary, not in my car!
MARY: But you'll be there!
JOHN: Yes, but you'll touch all the wrong things before I can stop you... no, no, Mary! My poor old car is not for you!
MARY: But John, I want to learn so much! I'm sure I'll learn very quickly. It's all so very easy.
JOHN: Do you think so? Then you'll never put your little finger on my car. That's finished!
MARY: But it must be easy. Everybody drives a car. Look at all the silly people we know. They all drive cars!

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

Jeigu Tamsta galvojamie pirkti motociklą, tai būtinai turite už-eiti pas Loefflerį, kur Tamsta galite pasirinkti iš 100 vartotų mašinų arba gauti bet kokios markės naują motociklą.

Daugelis lietuvių jau važinėja pas Loefflerį pirktais motociklais ir naudojami ypatingai lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE RESALES

41 Gouger Street

ADELAIDE

TEL. C1785

JOHN: No, Mary! You don't understand...
PAUL: Hello! What's the matter with everybody? What's wrong?
MARY: I want to drive a car and I want John to teach me.
PAUL: What a very good idea!
JOHN: Well, I won't teach you. Oh no! Not in my car.
PAUL: Let's all go in the car. You sit in the driver's seat, John. Then we'll tell Mary how it works.
MARY: You see? That's a good idea!
JOHN: Well — I'll take the car out of the garage.
PAUL: Mary? John says: "You don't understand..." Is that right? It's not a question!
MARY: No... the question is: "Don't you understand? But John is right. He's getting the car out, so I'll tell you now. We put "don't" and "doesn't" in not sentences. We say: "I don't like chocolates. She doesn't work in Melbourne. My friends don't want to play cards". We never say: "I like not chocolates". That's very bad!
PAUL: And you mustn't say "don't" with "can" or "must" or "have" or "is" and so one?
MARY: That's quite right, Paul. You say: "I have a car. I haven't a car. You can speak English. You can't speak French. Those men are footballers. They aren't singers."
PAUL: I understand. Yes, I understand all that. "Have you a cigarette? No I haven't a cigarette. I don't smoke."
MARY: Will you have a chocolate?
PAUL: No, thanks, Mary, I won't have one. I don't like chocolates. Is that right?
MARY: Yes, that's right. But it's hard, Paul. It's really difficult.
JOHN: Well, are you coming? The car's out. Come along.
MARY: John's ready now. Coming, John! Come along, Paul. Help me to drive the car! ... Now, where do I start? What's this? and this?
JOHN: Don't touch that, Mary! Now, don't touch that again
PAUL: Touch?
MARY: "Touch" is to put your hand on a thing. Well now, can I move this? ... Oh, dear!
JOHN: Good heavens, Mary! ... Now sit still, Mary. Don't touch a thing.
MARY: What's this? Can't I move that?
PAUL: Why do you say: "Don't touch that. Don't put your hand there?"
JOHN: Paul! First Mary, and then you! It's too much. I'm going home!
MARY: Don't listen to John, Paul. We say "don't" when we must tell a person not to. You mustn't listen to John. So I say: "Paul, don't listen to John." Peter smokes too much. So I say: "Don't smoke so much, Peter." Listen: Open the door. Don't open the door. Come in here. Don't come in here. Put the sugar on the table. Don't put the sugar on the

table...

JOHN: And do you know how to drive a car now, Mary?
MARY: Poor John! You must teach me like that too. "Don't move this. Put your hand there. Turn the wheel to the left."
JOHN: H'm! Well, this is the driving wheel. When you turn it to the left, the car goes to the left. When you turn it to the right, the car goes to the right. Now, to stop the car...
MARY: But it isn't going!
JOHN: ... to stop the car, you put this in neutral. You put your right foot on that. Then the car stops.
MARY: And if I put my foot on this, doesn't the car stop?
JOHN: No, of course it doesn't stop. It goes more quickly if you put your foot on that. That is the accelerator. That's the gas.
PAUL: But first, Mary must learn to start the car.
MARY: Oh, I know that! I put my key in there and turn on the motor. Then I put my left hand on the wheel and my right hand out of the window. I put one foot here and one foot there and swish, away we go!
JOHN: But why do you put one hand out of the window?
MARY: I think it's to say good-bye, John. Everybody puts one hand out.
PAUL: Oh, Mary!
JOHN: Listen, Mary. I'll drive you everywhere you like in this car, but you must never touch it again. Paul, give me a cigarette!

COMMUNISTS IN KOREA REMAIN THREAT, TALBOTT WARNS

Washington, July 28 — USIS. US Air Force Secretary Harold E. Talbott today expressed hope that the Korean armistice "will lead ultimately to peace that is real and reasonably secure."

But he warned "The communists have taken no action as yet that reduces their ability to resume aggression."

In a message to General O.P. Weyland, the Air Secretary lauded the Far East Air Commander for the accomplishments of his command.

Reviewing accomplishment of the three year Korean fighting, Talbott reported more than 1,000 enemy planes destroyed, an estimated 180,000 enemy troops killed or wounded and some 81,000 supply vehicles, 10,000 railway cars and 1,300 tanks put out of action.

Mr. ILGAUSIS... — Iš 6 psl.

se, moderniojo meno kritikose, tačiau dėl jo nefotogeniškumo, reprodukcijų ligi šiol nepavyko pagaminti. Matyt, ir šioje parodoje I-mą premiją laimėjęs šedevras priklauso nefotogeniškajam menui. Šį mano tvirtinimą prašau patikrinti spaudoje.

Dipl. inž. N. M.

"Kai gaunu laikraštį, man būna šventė. Metu visus darbus ir skaitau. Vakar gavau bendruomeninį laikraštį, ir kai, man beskaitant, priėjo mano septynmetė Rūtelė, ir pamatė jame įdėtą paveikslą, kuris parodoje laimėjo III-čią premiją, tuojau pat dvi moteris (jeigu tai galima vadinti moterimis) savo sąsiuvinį nupiešė. Ir visai išėjo panašios į prenumejuotas. Būtų nupiešusi ir trečią, bet aš, paėmusi jos piešinį, nubėgau parodyti kaimynėi.

PARAMILITARY REORGANIZATION

Imitating the Soviet paramilitary system, Polish Communist leaders called a May 10 National Conference of the League of Soldiers' Friends, the Aviation League and the Maritime League in order to unify these three organizations under one command. The purpose of this move is to increase paramilitary activity and to strengthen "national security". It is probable that the new centralized leadership will facilitate more direct Army control over paramilitary activity.

The new organization, specifically patterned on the Soviet DOSAAF, is to be called the League of Soldiers' Friends. Brigadier General Jozef Turski was appointed Chairman of the Central Board and Sergiusz Minorski and Brigadier General Mieczyslaw Wagrowski were named Vice-Chairmen. The Conference passed a resolution outlining the League's major task as the education of its members in a spirit of "patriotism and solidarity" with the "peace camp", and of vigilance toward enemies of "peace and progress". According to "Trybuna Ludu" (Warsaw), May 11, the resolution also stated that the "League will disseminate defense information among the public, propagate knowledge of the heroic traditions of the Polish People's Army, and deepen the nation's love for the Polish Armed Forces and the undefeated Soviet Army — liberator of the Polish nation... The League will be guided in its work by the Communist Par-

ty and will profit from the rich experiences of the (Soviet) DOSAAF... whose examples and experiences will become the lever for the further development of our organization."

In a letter to the Conference, Marshal Rokossowski declared that the main objective of the new League is increased activity which will prepare the masses for national defense. Rokossowski also emphasized the fact that the League should "profit from the experiences of DOSAAF", and said that the new organization can expect the "sincere assistance and sympathy" of the Army.

Insofar as rural areas were concerned, emphasis was placed on the need for greater collectivization and higher agricultural output. "Trybuna Ludu" (Warsaw), May 10, reported on the Conference in Poznan, where it was stated that the poor work of the District Party Committee had resulted in the inadequate and irregular development of kolkhozes: "In three years, not one productive cooperative was organized in the (Turek) District; rural communities were not developed, and there were many 'white spots'... The villages in Greater Poland owe over 183 million zlotys to the State. Of this amount, 72 percent constitute the indebtedness of kulak farms". On May 15, "Trybuna Ludu" reported that although half the rural communities in Opole had organized productive cooperatives. Party activity among peasants was unsatisfactory.

JEIGU JUMS REIKALINGAS VERTĖJAS

— pagalbėti pirkinėjantis —

KLAUSKITE KURĮ NORS MUSŲ PARDAVEJĄ

Jis nurodys jums Naujųjų Australų Pirkinėjimosi Biurą.

Ten jums bus suteikta pagalba jūsų gimtąja kalba

P A S

John Martin and Co. Limited

The Big Store Rundle St. Adelaide

Sutaupysite pirkdami tik gera preke

PIRKITE BATUS BET KURIOJE FIRMOS

"EZYWALKIN Ltd."

90, Rundle St.

K R A U T U V Ė J E

Port Pirie

Port Lincoln

Mount Gambier

Port Adelaide

Hindmarsh

Unley Road

Hindley Street

Gouger Street

KIEKVIENOS POROS BATŲ PATVARUMAS GARANTUOTAS

Ji įdedu ir Tamstai, Redaktorai, pasiūrėti, bet prašau grąžinti, nes gali ir mūsų mieste įvykti lietuviško meno paroda. Nebūčiau motina, jeigu savo dukrytei premijos nelinkėčiau.

Ponia Š-nė

Ilgai žiūrėjau į tas prie laiško pridėtas moteris ir stebėjau — štai ką trumpausiai vadina gražiąja lytimi. Bet tą grožį ne man Ilgausiu suprast — žiūrėjau iš vienos ir iš kitos pusės — nematau nieko panašaus ir gana.

Bežiūrėdamas prisiminiau, kad ir aš, kai nelabai būnu alkanas, kopūstlapų visokių keistų figūrų iškramtau. O

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers

192, North Terrace, Adelaide

Telef: W2036

Specialybė: aukso karūnėlės ir

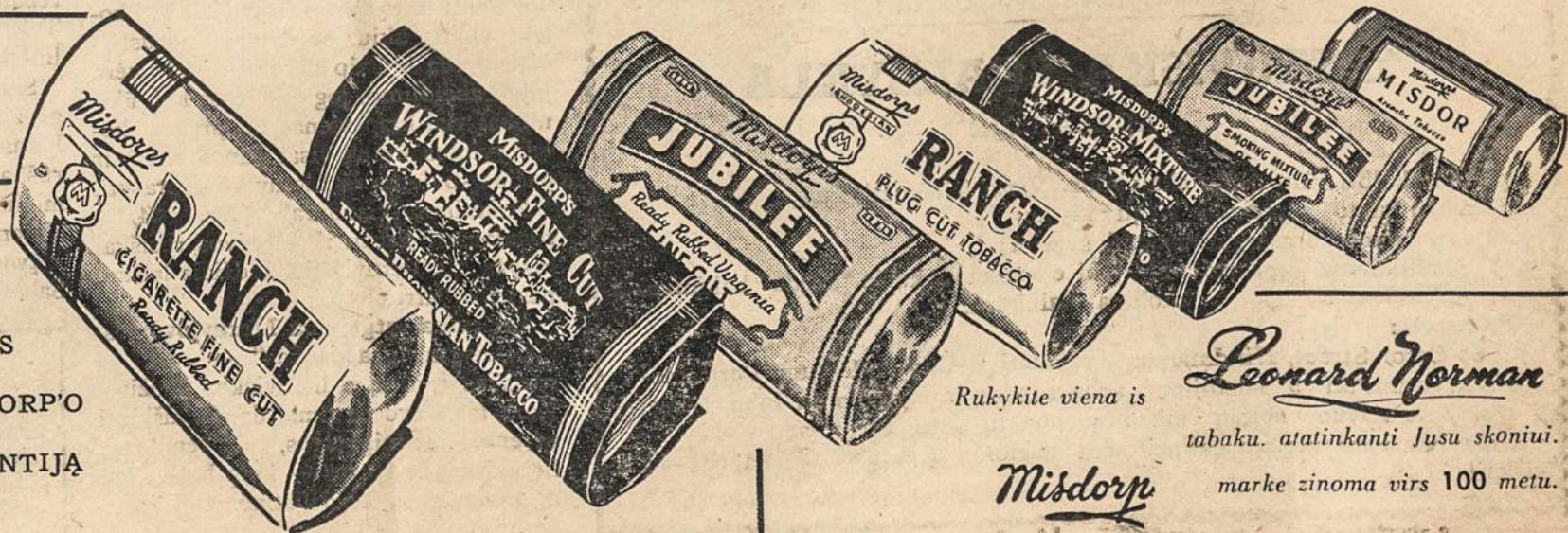
aukso tilteliai

KALBAME VOKIŠKAI

gal vieną geriau vykusį reikia ir man anon parodon pasiūsti? Tik pirma reikia sužinoti, kas tenai premijas dalina — ilgausiai ar trumpausiai.

Jūsų Mr. Ilgausis

Rukykite tabaka,
atitinkanti Jūsų asmeninį skonį.

PLATUS PUIKIŲ MUSŲ TABAKŲ PASIRINKIMAS PILNAI
PATENKINA VISUS CIGAREČIŲ IR PYPKIŲ RUKYTOJUS. JUS
BUSITE PILNAI PATENKINTAS PASIRINKĖS VIENĄ IŠ MISDORP'O
TABAKŲ — KARTU TURĖSITE IR MISDORP'O KOKYBĖS GARANTIJĄ

Rukykite viena is

Leonard Norman

tabaku. atitinkanti Jūsų skonį.

marke zinoma virs 100 metu.

"MŪSŲ PASTOGĖ" PRIEŠ VLIKĄ ir TAUTOS FONDA?

"Mūsų Pastogės" rugsėjo 23 dienos numerio (233) skaitome citatą iš š. m. liepos 3 d. "Vienybėje" (USA) tulpusio J. Baltruono straipsnio: "Kai mišios prasisklaidė, paaiškėjo, kad... VLIKo delegacija vyko į Zuerichą pasiklausti E. Kuprevičiūtės koncerto... Kad dr. P. Karvelis labai užimtas vyno prekyba..." Toliau MP redakcija sako, kad "Netrumpame straipsnyje jis išvadžioja, kad Tautos Fondo lėšos nėra jau taip tiksliai naudojamos laisvinimo reikalamis."

O toliau MP redakcija taip sugesti juoja: "Ar netiksčiau būtų, jei Australijos Tautos Fondo cerberis J. Kalakauskas visas Australijoje surinktas lėšas pristatytų laisvos Lietuvos išdui."

Įtūt galima tylėti ir nekreipti į tokias sugestijas dėmesio, jeigu tai nebūtų skelbiama bendruomenės organe ir jeigu tos sugestijos nesilpnintų ir taip jau silpno mūsų kovos fronto už Tėvynės laisvę.

Vysų pirma, argi VLIKo nariai neturi teisės, nuvykę kokią nors reikalą į Zuerichą ar kitur, nueiti ir pasiklausti E. Kuprevičiūtės koncerto? Juk labiau, kad E. Kuprevičiūtė būtų atvykusi į Europą iš Argentinos ir, kaip žymi menininkė, davė eilę koncertų Europos sostinėse. Arba kad dr. P. Karvelis užsiima vyno prekyba, o gal kokią nors ir kitais verslais, ar tai jau nusikaltimas? Juk tiek dr. Karvelis, tiek visi kiti VLIKo nariai jokių pastovių atlyginių, kaip mūsų kai kurie diplomatai, negauna ir reikia kokių nors būdu užsidirbti duoną.

Kategoriškai negalima sutikti su redakcijos sugestija, kad Tautos Fondo suaukotos lėšos būtų laikomos tol, kol jos galės būti pristatytos laisvosios Lietuvos išdui. Pirmiau reikia Lietuvai išvaduoti, o tik paskul bus galima telkti lėšas Lietuvos išdui. Kova už Tėvynės laisvę reikalinga medžiaginių ir kraujo aukų. Kraują lieja mūsų broliai ir sesės, likusieji Tėvynėje, o mes bent kartkartėmis primetame į laisvės kovos frontą vieną kitą šilingą. Šitie pinigai turi būti

tuč-tuojau perduodami Tautos Fondui, esančiam Vokietijoje, nes jie gyvybiškai reikalingi vesti plačią propagandą už mūsų Tėvynės laisvę. Mes ne kiek neabejojame, kad Tautos Fondas lėšas naudoja prisilaikydami didžiausio taupumo principo, nes lėšų naudojimas yra kontroliuojamas revizijos organų ir vėliau, kai ateis tam laikas, apyskaitos bus viešai paskelbtos. Pagaliau, VLIKui ir Tautos Fondui vadovaujant žmonės yra seni mūsų Tėvynės veteranai ir sunkiai gautų lėšų vėjais neleidžia.

Nors "Mūsų Pastogė" eilėje vedamųjų įrodinėja, kad VLIKas negali pretenduoti į tautos atstovybę, tačiau šiandieną, deja, tik Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas yra vienintelis mūsų Tautos atstovas užsienyje, kuris, bendradarbiaudamas su Amerikos Lietuvių Taryba, veda atkaklią, kokią esamose sąlygose yra galima, kovą už Lietuvos laisvę. Šituo nenorima pasakyti, kad mūsų valstybės atstovai, diplomatai, kur jie pripažįstami, nieko nedaro. Jie taip pat daro viską, kas esamose sąlygose galima, Tėvynės laisvės valandai priartinti.

Kai tokias sugestijas tenka skaityti "Dirvoje" tai netenka stebėtis, nes "Dirva" atstovauja vienos partijos pažiūras ir gali skelbti, kas jai patinka. Tačiau vargiai pateisinami tokie negatyvūs mūsų Tautos interesams straipsniai bendruomenės organe.

Reikia tikėtis, kad Tautos Fondo atstovybė, išsklaidydama visas abejones, viešai paskelbės TF apyskaitą, kad aukotojai žinotų, jog jų lėšos eina ten, kam jos aukojamos. (i.)

PRANEŠIMAS GERBIAMIEMS SKAITYTOJAMS

Keletas "Australijos Lietuvis" numerių dėl techninių aplinkybių išėjo 2-3 dienas suvėlavę. Dabar vėl atstatyta buvusi išleidimo data ir Gerb. Skaitytojai daigume laikraštį gaus dar prieš sekmadienį.

AL Leidykla

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

(Atkelta iš 4 psl.)

vaikštinėja po krantą tų laivų įgulos, kaltina kardu skyrių, kad reikalas neduoda iš vietos...". Žodžiu, kaip visur, taip ir čia tvarka bolševikiška.

Tuo tarpu traleriams "skirtas papildomas uždavinys — sugauti šiais metais papildomai viršum metinio plano 20-25.000 cnt. aukštos kokybės žuvies". Vadinas, planas žygiuoja savo keliu, o tikrovė — vėl savo. Praktikoje gi žvejojama... ant kranto ir kabinetuose, kuo priversta skūstis net pati "Tiesa".

KAUNE SIAUČIA "BEZPRIZORNIKAI".

"Tiesos" Nr. 204/53 J. Liepaitis nusiskundžia, kad Kaune susidarė "nepakenciamą padėtį". Ten dažnai "galima sutikti nemažus būrelius paauglių, apsiginklavusių virvėmis ir kartimis", kurie bolševikiškai "sutvarko buržujų sodus". Nors tokių "sutvarkymų" kuriuos "Tiesa" vadina "Kauno sodų apipilimu", pasitaiko labai dažnai, tačiau "iš teisingumo organų pusės nedaroma didesnių žygių tam, kad kaltininkai būtų nubausti...". Matyti, teisingumo organai galvoja logiškai: bolševikinė santvarka priveisė "bezprizornikų", tad kam juos "likviduo-

ti" juk tai būtųėjimas prieš pačią bolševizmo santvarką...

* Kaune mirė Kauno Medicinos Instituto prof. Kazys Grybauskas, pasižymėjęs botanikos žinovas. Palaidotas valstybės lėšomis. Rašyt. J. Marcinkevičius palaidotas Vilniuje Rasų kapuose. Rugsėjo 20 d. palaidotas Kaune ir agr. A. Skirka, buv. ž. ū. m. vyr. žemdirbystės valdybos viršininkas.

* Vilniaus radijo žiniomis, "Pirmūno" kolūkiečio kaulininkė Tautvilaitė yra "TS šachmatų čempionė." Gytis Vaitkūnas, Vilniaus 7-tos vid. m. mokyklos mokinys.

Smolenske nugalėjo visus konkurentus špagoje ir laimėjo Sov. Sąjungos jaunių meistro titulą. Suaugusių grupėje tą vardą turi jo mokytojas J. Udras. To paties radijo pranešimu, Lietuvoje nuo rugsėjo 1 d. kol. ūkiuose nustatytas toks oficialus darbo laikas:

"Darbo pradžia 7 val. ir pabaiga 6 val. su 1 val. pietų pertrauka." "Tiesa", ta proga kartuoja "Pravdos" mintis, kad, girdi, tai esąs įrodymas, jog "tarybinis valstybinis aparatas yra pats demokratiškiausias visame pasaulyje".

* Balerinai Juozapaitėi ryšium su jos 25 metų scenos darbo sukaktimi Paleckio vardu suteiktas "LTS nusi-

Redaguoja vyr. sktn. B. Dainutis

VIKTORIJOS - TASMANIJOS TUNTUI PATIKĖTAS P.L.T.B. MELBOURNO APYLINKĖS TAUTINĖS VĖLIAVOS SAUGOJIMAS

P.L.T.B-menės Melbourne apylinkė įsigijo reprezentacinę tautinę vėliavą, kurią rugsėjo mėn. 8 d. minėjimo proga pavedė saugoti vietos tunto skautams-ems. Iškilmingas perdavimas B-mės vardu buvo atliktas mūsų kariu-savanorių, kurių vardu atitinkama kalbą pasakė p. Paškevičius. Trys savanoriai (vienas vėliavininkas ir du pavėliavininkai) stovėjo ramiai iki skautas vėliavininkas ir du skautės pavėliavininkės tautiniais rūbais priejo ir pamė vėliavą, kurią skautas vėliavininkas priėmęs priklaupe ir pabučiavo

QUEENSLANDAS KRUTA

Rugsėjo 9-tą pasinaudodami geru žiemos oru vietos lietuviai skautai-ės suruošė Brisbanės visuomenei išvyką į gamtą. Po pamaldų mašina išrieda nešdama lietuvišką jaunimą bei vyresnės amžiaus tautiečius tolyn nuo judraus miesto gyvenimo. Išvyka tenka skaityti pavykusia; puikiai praleistos valandos paliko neišdildomą įspūdį jaunimo tarpe. Ypatingai gyvai dalyvauta žaidimuose, kur tėvai kovojo prieš dukras ir sūnus. Rugsėjo 16-tą skautų vyčių "Dr. Vinco Kudirkos" būrelis nariai ir besikuriančios vyresnės skautės renkasi prie Centrinės stoties. Yra net tiesiai iš darbo atvykusių, nemiegojusių. Susirenka 10-ties grupė ir, traukinio palydovui mostelėjus žalia vėliavėle, išjudam. Pusvalandį pavažiavus, kelionė baigiasi ir vėl ritamės laukan ir keliaujame į "bušą". Kyla smarkus vėjas, net medžiai siū-

pelniusios artistės vardas". Panašiu būdu pagerbta taip pat J. Kavaliauskaitė ir kt. "Tiesa" paskyrė konkursą bolševikiniam apsakymui parašyti. Paskirtos trys premijos: 5.000, dvi po 2.000 ir 3 po 1.000 rublių.

* Lyg pasitęsiadami iš Vydūno, bolševikai jo vardu pavadino Klaipėdoje vieną gatvę. Panašiu būdu bolševikai stengiasi sukomunistinti taip pat Biliūną, Kėkštą ir kitus, net Maironį.

* Vilniaus radijas rugsėjo 15 d. perdavė kp. 1-jo visąsąjunginio ck. sekretoriaus Chruščevio kalbą apie tarybinio žemės ūkio nenormalumus ir priemones jiems pašalinti.

Palietė taip pat vienkiemį klausimą Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. "Dabar, kai šiose respublikose iš esmės baigta kolektyvizacija, kai kurie vietiniai darbuotojai kelia klausimą, kaip reikėtų elgtis su vienkiemiais, kokia turi būti pažiūra į juos. Kitose respublikose vienkiemį perkėlimas buvęs baigtas jau prieš karą. Bet būtų neteisinga rodyti skubumą, praktiškai sprendžiant šį klausimą. Reikia, kad partiniai tarybiniai organai drauge su kolūkiečiais visapusiškai apsvaistytų vietines galimybes ir priklausomai nuo jų spręstų klausimą, kada ir kaip". Tat reiškia, kad

Maskva, matydama ūkinę suirutę Lietuvoje ir kt. Pabaltijo respublikose, nori kiek sustabdyti vienkiemų "likvidavimą".

Jei tikrai imtų tartis su pačiais kolektyvinius ūkius suvartytais valstiečiais, kada ir kaip ką daryti, tai nėra jokio abejojimo, jog Lietuvos kol. ūkininkai visi kaip vienas nuspręstų kolektyvinius ūkius visai panaikinti ir pačius sovietus iš Lietuvos išprašyti. Amerikos "Sandara" Nr. 34/53, remdamasi gautu iš Lietuvos rusiškai rašytu, tik lietuviškais žodžiais laišku, pastebi: "atrodo, jog bolševikai atgaivina Muravjovo išbandytas "graždankas" — rusiškas raides, o lietuviškus žodžius. Kam tas buvo daroma, daug aiškinti netenka". Kitaip tarus, tai "rėmimas, lietuviškos kultūros — kaip bolševikai mėgsta girti, "socialistinės turinio, o lietuviškos savo forma"...

buoja, — yra net išverstų, — bet skautiškas entuziazmas nugalį viską. Žaidimai ir pašnekesiai vyksta savo ruožtu, bet garbingieji virėjai gerokai pavargsta kol išverda kavutę.

Audros sukuriamas suktant ratus ir bandant mūsų atsparumą, puikioje nuotaikoje, kad ir su skaudančiomis kojomis bei rankomis, grįžtame namo.

* Rugsėjo mėn. 22 d. "Dr. Vinco Kudirkos" būrelis "School of Arts" patalpose suruošė šokių vakarą. Vakaro organizacija buvo gera ir atnešė pelno mūsų išdui, tuo padidindama viltį dar šiais metais stovyklauti. (J.)

Sportas

KREPŠINIS

Rugsėjo 14-19 d.d. Adelaidėje įvykusiam Australijos krepšinio turnyre nugalėtoju išėjo Pietų Australijos rinktinė, finale įveikdama Viktoriją 58-52.

Trečia vieta atiteko West Australijai, kuri nugalėjo N. S. W. 61-52.

Šiame turnyre lošė ir du lietuviai, Klimaitis už W. A. ir A. Ignatavičius už S. A., kuris buvo išrinktas į Australijos rinktinę.

A. L. Vyties Sporto klubas rugsėjo 18 d. per metinį klubo balių pagerbė savo sportininkus. Salėje pasigirdus trimito garsams "Lietuviai esame mes gimę" klubo vice-pirmininkas p. J. Jaunutis paprašė visus Vyties aktyvius sportininkus išsiriškuoti salėje pagal komandas.

Išsiriškusius sportininkus pasveikino klubo pirmininkas p. J. Pyragius su laimėjimais ir palinkėjo dar didesnių laimėjimų. Ta pačia proga įteikė specialiai išleistus ženklelius sportininkams pagerbti. Be to, p. J. Pyragius įteikė savo asmeniškas dovanas A. Kitui ir M. Čiplies.

Toliau futbolo sekcijos pirmininkas p. S. Liakas įteikė futbolo mecenatų nupirktas dovanas keturiems geriausiems futbolistams, būtent: A. Kitui geriausiajam įvarčių mušėjui, A. Sabaliauskui švelniausiajam žaidėjui, Betalini geriausiajam gynėjui ir geležiniam vartininkui L. Karstedis.

A. L. B. vardu sveikino p. Marmukonis, i. p. A. Snarskyte skirtą dovaną, jai nedalyvaujant, perdavė klubo valdybai ir paprašė jai pristatyti į namus.

Padėkos žodį už visas įteiktas dovanas ir sveikinimus tarė Vyties futbolo ir krepšinio kapitonas A. Kitas.

Tai pirmas bendras sportininkų pagerbimas. Klubo valdyba daug pasidarbavo suruošdama šį pagerbimą ir praveddama vieną iš geriausių balių.

Vytis — Venta 42-34

Rugsėjo 24 d. pirmose pusfinalinėse rungtynėse Vytis įveikė latvių jauną, bet kylančią komandą.

Taškus pelnė: Jačiunskis 12, Gurskis 11, Urnevičius 8, Petkūnas 8, Kitas 3, gi geriausiai sužaidė Jačiunskis ir Gurskis.

FUTBOLAS

Rugsėjo 26 d. finalinėse antros divizijos rungtynėse dėl Pozza Cup, Vytis po didesnio vargo įveikė savo priešą rezultatu 6:4, laimėdama Pozza taurę. Tai pirmoji taurė, laimėta mūsų futbolininkų.

Šiuo dideliu laimėjimu Vytis užbaigė žiemos sezoną. Geriausiai sužaidė Kitas, Armonas, Martusevičius, Petruška ir Sadauskas. Be to, prie šio laimėjimo prisidėjo Betalini, Sidabras, Valentini, Čiplies, Karstedis.

Įvarčius pelnė Kitas 3, Valentini, Sabaliauskas ir Armonas po vieną

TAUTIŠKI DIRBINIAI:

ilgos juostos £3.10.0, kaklaraiščiai £1.5.0, įvairios kitos juostos ir juostelės nuo 6 šil. iki £1.10.0. Išpildomi specialūs užsakymai. Kreiptis AL Leidykla.

DĖL AIŠKUMO

Leonas. Žygas pereitame straipsnyje "Kuriam tikslui", su didele tendencijos doza ir užgauliu tonu nagrinėjo mano senokai parašytą įspūdingą žiupsnelį — "Dail. A. Rūkštelės rinktinę meno parodą".

Kaip kiekvienas lietuvis, taip ir aš džiaugiuos kiekvienu mūsų kultūrininkų pasireiškimu bei jų laimėjimu.

Dalį to džiaugsmo viešai parodžiau ir dėl dail. A. Rūkštelės kūrinių (iš Dunlop dailės konkurso apėmusio Australijos dailininkus), atrinkto į dailės parodą, Adelaidėje, talpinusią 13 premijuotųjų ir 13 rinktinių (selected S.A. entries) kūrinių.

Už visą tai minėtasis L. Žygas pasiūvė apšaukti mane visuomenės klaidintoju, o dail. A. Rūkštelės kūrinių — menkaverčių darbelių.

Gaila, aš negaliu versti tą patį L. Žyga lankyti dailės parodas ir sekti meno kritikas, kad pats pamatytų vykstančius kultūrinius reiškinus.

Bet galiu jam patarti paskaityti "Mūsų Pastogės" Nr. 232 J. S. parašytą kritiką "Pirmoji Lietuvių Dailės Paroda Sydnejuje". Tarp kitko joje pasakyta: "Paminėtinas ir Žygas. Tai dailininkas be technikos ir be spalvos, kiek Repšys ir Stanevičius yra mokykliniai, tiek Žygas jokios mokyklos neturi. Tačiau mokykla būtina nors ir reikia kartą numesti jos normas ir varžtus ir susirasti savo paties kelią. Tapyboje vien idėjų nepakanka, reikia jas ir įgyvendinti."

Dabar išryškėja, kas klaidina visuomenę ir kas yra L. Žygas, pasiūvęs rašyti kritikas.

Iš to išeidamas duodu jam antrą patarimą: vietoje, kad tyčiotis iš dail. A. Rūkštelės jo atspirašyti ir paprašyti, kad dail. A. Rūkštelė, surašęs laisvo laiko pamokytų jį nors elementarinės tapybos. Dail. A. Rūkštelė, taktori erudicijos žmogus, tikrai L. Žygui padės.

Paulius Rūtenis

P. S. Redakcija laiko šį klausimą baigtu.

Informacijos

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS REIKALU

Pranešu, kad L. E. pirmasis tomas jau baigiamas spausdinti. Kiek užsietę spausdinimas, nes teko įsteigti tam tikslui specialią spaustuve, suburti redakcingą kolegiją Bostone ir atlikti visų paruošiamuosius darbus. Nepraileiskite paskutinės progos užsisakyti Lietuvii Enciklopediją per platintojus vietovėse arba per generalinį atstovą (24 Grandview Ave., Maribyrnong, Vic.). Išperkamai negalima į Australiją siųsti enciklopedijos. Todėl visi prenumeratoriai jau raginami siųsti kiekvienas individualiai po 3 svarus 10 šilingų money orderiu per paštą už pirmąjį tomą su prisiuntimu šiuo adresu: J. Kapocius 366 W. Broadway, So. Boston 27, Mass., U. S. A.

Leidykla, negavusi pinigų, nesiųs skolon.

Enciklopedijos Redakcijoj ir Leidykloj dirba nemažas būrys mūsų kultūrininkų. Enciklopediją renka, baigę kursus, poetai Bern. Brazdžionis ir P. Pilka.

Antanas Krausas

L. E. Generalinis Atstovas Australijai

SKELBIMAS

"Vytis" Futbolo Sekcijos Valdyba š. m. spalio 18 d. (sekmadienį), tuojau po pamaldų, Šv. Juozapo bažnyčios salėje, šaukia visuotinį Sekcijos susirinkimą.

Dienotvarkė:

1). Naujos Sekcijos valdybos rinkimai.

2). Einamieji reikalai.

Visiems Sekcijos nariams dalyvavimas būtinas.

"Vytis" Futbolo Sekcijos Valdyba

PRANEŠIMAS

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba praneša, kad kviestas Adelaidės lietuvių bendruomenės susirinkimas š. m. spalio mėn. 4 d. neįvyks, nes ALB Krašto Valdyba savo duotus patvar-kymus dėl Tarybos narių rinkimų netikėtai atšaukė.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

SAVIEJI PAS SAVUOSIUS!

LIETUVISKA SKALBYKLA

ADELAIDĖJE

prįma skalbti visų rūšių skalbinius. Venta įsidėmėti, kad:

- *) mūsų kainos žemesnės negu ki-tur;
- *) darbas atliekamas garantuotai švariai;
- *) skalbiniams nevartojami joki chemikalai, kurie "suėda" baltinius a kitokius skalbinius.

Pristatyti:

35 Cator Street, Hindmarsh. (važiuoti iš City troleibusu Port Adelaidės kryptimi iki 9 sustojimo arba Findon tramvajum iki John Street — 9 sustojimo). Nuo abiejų sustojimo punktų Cator Street arti.

Dėl pristatymo taip pat galima tartis telefonu LU 5827 — kalbėti lietuviškai!